

LJUDSKI Glas

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA OBMRURSKA OKRAJE

Ureja uredniški odbor — Odgovorni urednik Jože Petek — Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Trg zmage 5 — Poštni predal 52 — Čekovni račun: Narodna banka M. Sobota 641-90332-2 — Naročnina: celoletna 300 din, polletna 150 din, četrtletna 75 din, mesečna 25 din — Tiska Mariborska tiskarna Izhaja vsak četrtek

Štev. 10 — Leto IV.

Murska Sobota, 6. marca 1952

Cena din 6.—

8. marec - praznik

delovnih žena

V predvojni Jugoslaviji 8. marec našim podeželskim ženskam in pomenil ni več kot vsak navaden dan. Žene, kakor včaske tako tudi mestne so v takratni državi bile zapostavljane; kako naj bi potem slavile svoj praznik, praznik delovnih žena vsega sveta. Mnoge tega niti niso vedele. Posebno na vas si je ta ideja zaradi obstoječega družbenega reda teže utirala pot. Takratni režim je napredne žene, ki so širile ideje enakopravnosti žena oviral pri delu in jih zatiral.

V novi ljudski državi so žene dočle enakopravnost z moškimi. Zato tudi one želijo praznovati svoj praznik — ki je vsako leto 8. marca —, kakor ga praznujejo vse napredne žene v svetu. Toda prva leta po osvoboditvi se niso mogle tako znajti. Zadnja leta, predvsem zadnje mesece pa smo lahko opazili tudi po naših obmurskih vaseh, da se žene vse bolj zanimajo za javno življenje. To je bilo vidno predvsem pri volitvah občinskih odborov OF in občinskih ter vaških odborov sekcije žena. V mnogih vaseh so si žene izvolile odbor, čeprav doslej niso imele organizacije ali vsaj ni pokazala delavnosti. Pa ne samo, da so si izvolile odbor, tudi sestanki so bili živahni. Žene se vedno bolj zavedajo svoje enakopravnosti, zato želijo, da se njihovo mnenje in njihove predloge upošteva tudi izven njihove organizacije: v ljudskem, združenem in drugih odborih. Žene želijo biti v resnici popolnoma enakopravne pri odločanju v vseh javnih zadevah. Sicer tega zaenkrat še ne moremo reči za vse žene — toda vedno več je takih in jih bo vsak dan več, če bodo sekcije žena tako nadaljevale, kakor so pred tedni začele.

Zato danes že v poslednji vasi veča kaj 8. marec pomeni za delavne žene in se nanj tudi pripravljajo. Tistim ki tega še ne vedo, pa bodo boljše se te dni in tudi na sami proslavi. Toda mirno lahko trdimo, da ni žene, ki o prazniku žena ne bi še nič slišala, če nima tako zaostalega moža, kot je on iz okolice Rogoševca, ki je zatiral, da je žena le za kuhinjo in za v koruzo za travo brati — in to bi bila, le takrat, če bi se mu popolnoma pokoravala, če bi bila njegova dekla, služkinja, ne žena. Takih pa je pri nas malo in jih bo vsak dan manj.

Letošnji 8. marec — praznik žena — so žene v vaseh soboškega okraja pričakale z lepimi delovnimi uspehi, ki so še tem pomembnejši, ker so že plod samostojnega dela mnogih vaških organizacij APZ. Osemnajst praktičnih tečajev, predvsem gospodarskih, ki so jih žene prav v teh dneh zaključile, in skozi katere je šlo po 20 do 30 žena nam kaže, kako so se tudi prekmurske žene v zadnjem času razgibale ter postale željne večjega praktičnega in političnega znanja. To poslednje so si pridobile zopet v izobraževalnih tečajih, ki jih je v letošnji zimi v soboškem okraju obiskovalo okrog 300 žena. Število gospodarskih tečajev ni bilo v okraju še večje, če bi imele žene dovolj kuharic in šivilj, ki bi bile sposobne prevzeti vodstvo takega tečaja. Tako pa so morale ostati žene v Dolini, Pertoci in še drugih vaseh, kljub prošnjam brez

tečajev, ker jim je primanjkovalo voditeljskega kadra. Med najbolj uspešnimi tečajji v Selu, kjer so žene tečaj zaključile s prirčno kulturno prireditvijo.

V letošnjih pripravah za 8. marec so žene že po vseh vaseh izvedle volitve v občinske odbore AFZ. Da so se te volitve tako uspešno končale je v veliki meri zasluga okrajnega komiteta KPS ki je nudil članicam okrajnega odbora AFZ pri njihovem delu vso pomoč. Nivoizvoljeni občinski odbori AFZ so pokazali že lepo zanimanje za bodoče delo, saj je bila povprečna udeležba na prvih sektorskih konferencah tudi po preko 30 žena, kar je v primeri s prejšnjimi leti vsekakor ogromen korak naprej. Na konferencah so se žene predvsem pogovorile o pripravah za 8. marec. Sodelovanje zavednih prosvetnih delavcev nudi ženskam seveda pri tem njihovem delu ogromno pomoč. Tako bodo 8. marca pionirji po vsem okraju obdarili svoje učiteljice, matere in žrge zavedne žene s skromnimi darili. Po vseh šolah bodo akademije. Prosvetni delavci v okraju so pred 8. marcem pogledali tudi stike z materami šoloobveznih otrok tako, da so ta teden o njih številni roditeljski sestanki z zanimivimi vzgojnimi predavanji.

Centralna svečana akademija v počastitev 8. marca bo v petek zvečer v Murski Soboti. Sodeloval bo SKVD »Stefan Kovač«, dijaki ter pionirji osnovne šole. Žene v tovarni perila in pa delovni kolektiv soboške bolnišnice bodo imeli še svoje posebne proslave. Tudi nekateri delavski svetovi podjetij so se ob tej priložnosti spomnili svojih najboljših delavk, ki jih bodo na praznik 8. marca nagradili. Najboljših žena v Murski Soboti pa se je spomnil tudi okrajni odbor OF. V soboto zvečer 11. m bo v hotelu »Zvezda« priredil prirčno družabni večer.

Kmečke žene iz mnogih prekmurskih vasi pa so se ob letošnjem prazniku 8. marca spomnile še nečesa lepega: preko slovenskega radia bodo tega dne poslale čestitke številnim svojim sorodnicam-izseljenkam v Ameriko, Avstralijo, Francijo, na Madžarsko in drugam

Da se poživl gospodarsko, politično in kulturno delo v vseh naših množičnih organizacijah, v splošnih in kmečkih delovnih združenjih ter pri posameznih gospodarjih, da se pospeši produkcija in politično delo v naših industrijskih in obrtniških podjetjih, da se pomnoži delo in izboljša kvaliteta v vseh društvi Prekmurja in da se med ljudstvom oživijo in poživijo lepe ljudske navade, bo letos konec avgusta in v začetku septembra prirejen v Soboti »Prekmurski teden«, ki bo trajal 14 dni.

Kaj bo vseboval ta Teden?

Osnrednja prireditve bo velika razstava. Razstavljeni bodo pridelki naših kmečkih gospodarstev, razna živina in perutnina, ne bo manjkalo najnovejših gospodarskih in ostalih strojev, a po možnosti bosta razstavljeni tudi dve vzorni hišici in sicer kmečka in delavska hišica.

Industrijski del razstave bodo napolnili industrijska podjetja. Tako bo n. pr. »Nafta« iz Dol. Lendave zgradila vrtni stolp in prikazala pridobivanje nafte, tovarna perila »Mura« iz M. Sobote in Tovarna mesnih izdelkov bosta razstavljali na zagrebškem velesejmu, a kleparska delavnica iz Sobote, ki je na velesejmu v Zagrebu dobila toliko naročil, da jih komaj zmaguje, bo ponovno razstavljala svoje najnovejše izdelke. K temu bo še pridružil tovarna delavnik iz Dol. Lendave. Končno bodo razstavljal vse naše opekarne. Obrtniški del razstave bo prikazal izdelke obrtnikov po okusu potrošnikov. Razna društva pa bodo prikazala razvoj tolstva in kulturno umetniškega ter »zobrazovalnega« dela. Pridružil se bodo še filatelisti in ostali kolektivni in posamezniki, ki bodo razstavili svoje umetniške izdelke.

Med pripravami za Prekmurski teden bodo na delu in v Soboti razne prireditve. Tekmovala bodo vsa društva (kulturna, fizikalna, strelska, lovska gasilska, šahovska in športna), ki bodo imela končni nastop v Soboti.

Kdo bo imel pravico sodelovati na razstavi?

Vsak kolektiv in posameznik, ki bo izdelal primerne predmete za razstavo. Nekateri kmečke delovne zadruge pa tudi posamezniki so se že prijavili, da ne bom tukaj omenjal naših industrijskih in obrtniških podjetij, ki se že pripravljajo za razstavo. Toda obrtniki, zlasti tisti, ki izdelujejo razne predmete domače obrti, naj se takoj prijavijo, da jim odbor zagotovi prostor na razstavi. Vsa kolektiva in posamezniki, ki imajo izdelane predmete, naj jih prinesejo na sejm, zato bo koristno za vsakega, če se prijavi in takoj sporoči, kakšen prostor bodo rabili. Potem so še izdelovalci raznih predmetov, ki naj tudi prijavijo svoje izdelke za razstavo (dojtniki, pirhi, okusno izdelani predmeti iz glin, lesa, železa, kosti itd.).

Zakaj so potrebne prijave?

V Soboti nimamo dovoljnega števila prostorov in bo treba za razstavo še nekaj dograditi (n. pr. za živino, perutnino itd.). Prav tako bo treba prekr-

beti prostore za industrijo in obrt, če se prijavi veliko število razstavljalcev. Te podatke mora imeti Okrajni odbor za prireditve Prekmurskega tedna. Zato je treba poslati prijave na naslov: »Okrajni odbor za prireditve Prekmurskega tedna« OLO M. Sobota, soba št. 46.

Zakaj se bo uporabil čisti dobiček Prekmurskega tedna,

Seveda, tudi to vprašanje zanima naše ljudi. Ves dobiček bo šel v fond za zgraditev kulturnega doma v Soboti, ki bo služil vsemu ljudstvu, ne samo v Prekmurju, ampak vsem obmurskim okrajem. O temu smo že pisali v našem časopisu.

Seveda bo to delo zahtevalo veliko organizacijskih zmožnosti in veliko dela; toda prav ta prireditve bo dobra preizkušnja za naše množične organizacije in društva, ki bodo morala pokazati vse svoje zmožnosti, če bodo hotele dokazati, da so dorasle vsem nalogam, ki stoje pred njimi v tem času.

Prispevek zadrug ljutomerskega okraja za preskrbo naših delavcev

Gospodarska dejavnost KDZ v ljutomerskem okraju se je močno razširila. Dokaz za to so lanske pridelki, ki so jih prodale na intervencijskem trgu. Pred dvema, tremi leti so zadruge le malo prodajale na trg — pridelovalce so v glavnem le za domače potrebe. Z urejevanjem proizvodnih odnosov in izboljšanjem organizacije dela pa je rasla tudi proizvodnja. Mnogi združniki so obratovali s staro miselnostjo, privatnim lastništvom, in so izdri mejnike, združili parcele in uvedli kolobarjenje. Vse to je vplivalo na povečanje zadrugne proizvodnje. Pri tem

so se zadruge posluževale raznih znanstvenih metod dela, naprednega gospodarstva in obdelovanja zemlje, strojne obdelave, boljše izbire semen itd. Posluževale so se umetnih gnojil, saj so samo v lanski jeseni posipali po zadržnih njivah nad 200 ton raznih gnojil. Rabili pa bi jih še več.

Zadruge so veliko večino pridelkov prodale preko svojega trgovskega podjetja pri Zadrugnem skladu v Ljutomeru. Naj navedemo nekaj beležk tega podjetja.

Marca preteklega leta je Zadrugni sklad ustanovil v Guštanju prvo prodajalno, nekaj mesecev pozneje pa še drugo v Mariboru, jeseni pa tretjo v Ljutomeru. Trgovsko podjetje se je med zadrugami hitro uveljavilo in so doble vanj zaupanje. V aprilu, ko so zadruge s svojimi pridelki začele komaj intervenirati, so že prodale za 910 tisoč 434 dinarjev svojih pridelkov, v maju za 939.214 din., v juniju 976.416 dinarjev, v juliju se je izkupiček dvignil na 1.195.163 din., v avgustu pa je še mnogo bolj poskočil na 1.877.827 din. ter se dvigal še naprej. V preteklem letu so KDZ ljutomerskega okraja prodale na intervencijskem trgu skupno za 9.401.542 din. svojih pridelkov. Od tega so izkupile v (tisoč dinarjih) za moko vseh vrst 1730 krompir 451, maščobe 1458, meso 2303, jajca 427, vino 1338, vrtnine vseh vrst 650, poleg tega so izkupile večje zneske še za žganje, maslo, med, grozdje in druge pridelke.

To je dokaz, da so zadruge ljutomerskega okraja zdaleč prekosile privatne kmete, saj ti niso prodali niti za četrtino, kolikor so prodale zadruge. Kolikor so še prodajale kmetice s svojimi »krbulami« na trgu, so se večkrat morale s polnimi košarami vračati domov, ker so za svoje pridelke računale previsoke cene in jih vsled tega niso mogle prodati.

Zadruge bi lahko prodale še več svojih pridelkov, če bi nameščenci trgovskega podjetja pri Zadrugnem skladu bili včasih bolj iznajdljivi. Kamioni, ki jih je trgovsko podjetje imelo za prevoz, so včasih stali na dvorišču po cele poldneve brez dela, čeprav so zadruge včasih same ponujale svoje pridelke, le odpeljati bi jih bilo treba na trg. Tako so zadruge utrpel nekaj škode, ker niso mogle pravočasno prodati svojih povrtnin.

Gospodarsko so se pri trgovanju najbolj izkazale sledeče KDZ: Mota, Krapje, Stročja vas, Bolehnečice, ki so preko trgovskega podjetja pri Zadrugnem skladu prodale največ svojih pridelkov. Poleg navedenega so zadruge ljutomerskega okraja prodale nad 50 vagonov krompirja, od tega največ v Trbovlje. V inozemstvo pa so prodale večje število konj, goveje živine, lesa, vina in drugo, za kar so prejele devize. Za te pa so uvozile več »Deutz« traktorjev in drugih strojev. Vse izkušnje, ki so si jih zadruge pridobile pri trgovanju v preteklem letu, pa bodo lahko koristile letos. Na trg bodo lahko poslali več pridelkov kot lansko leto, saj je trgovina bolj sproščena in se je iznebila administrativnega poslovanja. Skrbela pa bodo tudi za uravnoteženje cen kmetijskih pridelkov na primerni višini.

Kako bomo zbrali sredstva za gradnjo kulturnega doma?

V zvezi s člankom o potrebi zgraditve kulturnega doma v Soboti, ki naj bi bil osrednji dom kulture vsega Prekmurja in ponos slehernega Prekmurca, ki na bi koristil vsemu delovnemu ljudstvu Prekmurja, bilo ono na vasi ali v mestu, za razvoj njegove kulture in socialistične, gospodarske, politične in kulturne zavesti, je potrebno, da še nekaj napišemo. Sicer pa bo ta problem še veliko obravnavan, ne samo v našem časopisu, ampak tudi na sestankih vsem množičnih organizacij, vseh društev, o njemu bodo razpravljali, kakor to že danes delajo, na delovnih sestankih, pa tudi posamezne skupine ljudi v svojem svobodnem času. Za enkrat go si vsi edini v tem, da je kulturni dom Prekmurju prepotrben.

Ko ljudje že vedo, čemu bo služil ta dom, veliko razpravljajo, kako si bodo Prekmurci zgradili tako velik dom, kje bodo vzeli denarna sredstva, kjer material, kje bo dom stal, da bo na dostojnem mestu itd. Seveda, da ljudi najbolj zanima denarno vprašanje. Prav o tem bi hotel nekaj spregovoriti.

Alli so Prekmurci sposobni najti dovolj sredstev za tako velik dom? Našli so se že tudi takšni, ki zmajajo z glavami pri pogovoru o denarnih in materialnih sredstvih za dom. Ti ljudje pozabljajo, da danes naše ljudstvo jemlje čisto drugačen odnos do svoje lastne kulture kot včasih. Če upoštevamo veliko število kulturnih prireditev, zlasti v srednjih letih, če upoštevamo veliko in široko izobrazbo našega ljudstva v tem letu, bodisi v izobraževalnih tečajih ali na predavanjih Ljudske univerze, potem dobimo jasno sliko ljudskega odnosa do svoje gospodarske, politične in kulturne izobrazbe. Vzemimo primer odrskih prireditev. Lansko leto je naše ljudstvo samo za te prireditve porabilo nad en milijon dinarjev. To pomeni, da naše ljudstvo na osnovi gospodarskih in političnih sprememb čuti vzporedno s tem tudi veliko potrebo po umetniškem izživljanju, za kar ima v današnji družbi ureditvi tudi ekonomsko osnovo. Seveda, da nam to delstvo nalaga, da moramo zadovoljiti kulturne potrebe našega delovnega človeka.

Kdo bo ustvaril pogoje in kdo jih bo gradil? Seveda tisti, ki to potrebuje; če v resnici potrebuje, bo tudi ustvaril, kar mu je potrebno. Zato je graditev doma tudi nekaj kulturni izpliti našega človeka, mera, ki bo pokazala, ali je kulturni dom potreben ali ne. Dobro je napisal pisec članka v predzadnji številki, ko je na koncu ugotovil, da se volji ljudstva ne more nihče upirati in kar si ljudstvo želi, to bo tudi ustvarilo.

Da je kulturni dom ljudstvu potreben in da ima ideja o graditvi doma tudi svojo podlago v širših množicah našega ljudstva, je dokaz, da ljudje prispevajo denarno pomoč. Ali niso bili prav delavci in nameščenci prvi povabljeni, da pokažejo svojo kulturno zavest, da prvi manifestirajo potrebo doma v Soboti za vse Prekmurje s konkretnimi posegi? Seveda so. To so tudi naredili delavci in nameščenci, združeni v svojih Potrošniški združenji v M. Soboti so poklonili odboru za gradnjo kulturnega doma vse svoje članske vloge v znesku 200.000 din. Vsekakor je to tudi prav, ker končno delavski razred mora nositi zastavo v materialni in kulturni zgraditvi socializma. Razen tega so že nekateri sindikati prispevali za dom. Gotovo bodo prispevali tudi drugi. V ospredje pa bodo stopili tudi posamezniki, da pokažejo svojo zavednost in manifestirajo svojo potrebo za kulturnim napredkom. Na osnovi tega bodo imeli taki ljudje moralno pravico agitirati za ta dom.

Seveda so še druge oblike prispevkov za kulturni dom. Nekateri bodo prispevali obveznice ljudske posojila, nekateri, kot člani utemeljitelji, bodo prispevali gotovo vsoto denarja. Prav tako bodo posamezna podjetja, zadruge, društva organizacije lahko postali člani utemeljitelji. Mnogi so pripravljani mesečno prispevati za dom, dokler ne bo zgrajen itd.

Tako je z denarnimi prispevki. Kako pa bodo prispevale za dom naše vasi? Tudi vaško prebivalstvo bo imelo neposredne koristi od doma, ker bo njihova društva in posamezne sekcije društev, s kvalitetnimi deli imeli pravico nastopati v njem; v dom bodo prihajali ljudje iz vasi na predavanja, na razne prireditve, katerih danes sploh ni; a imeli bodo tudi posredno korist v tem, da se bodo bodoči kulturni delavci vzgajali za svoje delo na vasi v tem domu.

Okrajni odbor za graditev kulturnega doma predvideva, da bi vsi prispevali tudi v materialu. Seveda, da bodo ti prispevki dokaj različni za posamezne vasi. Tako n. pr. ne morejo enako prispevati goričke vasi kot dolenske; vendar pa lahko ene in druge mnogo pomorejo h gradnji doma. Gotovo bodo to tudi storile. Mnoge vasi bodo na osnovi dela in prepričevalnosti, uvidevajoč tudi svoje potrebe v gradnji doma, prispevale material. Vsak Prekmurac, ki bo pomagal, bo potem lahko rekel, da je dom njegov. Vsak bo rade volje poklonil eno drevo za dom. Tako bodo Goričanci lahko manifestirali svojo potrebo po domu. Kako pa lahko pomagajo dolenske vasi? Seveda, one nimajo gozdov, toda imajo nekaj, česar nimajo goričke vasi — to je pesek in gramoz, ki je potreben za dom. V svojem prostem času, ko ni mnogo dela na polju, bodo pripeljali ta material v Soboti.

Nameščenci in delavci pa bodo razen denarnih sredstev pomagali tudi s prostovoljnimi delom. Navedel sem nekaj primerov, kako bodo posamezne vasi in mesto prispevale za zgraditev doma, z drugimi besedami, za svojo lastno izobrazbo, za svoj kulturni dvig in za dvig splošne kulturne dejavnosti, pa ne samo Prekmurja, marveč naše republike, ker kultura Prekmurja je del in pogoj slovenske kulture, kakor je slovenska kultura pogoj prekmurski.

Zeleti je, da se še kdo oglasi k tej diskusiji in tako ustvarja pogoje za čimprejšnjo zgraditev doma.

Navedel sem nekaj primerov, kako bodo posamezne vasi in mesto prispevale za zgraditev doma, z drugimi besedami, za svojo lastno izobrazbo, za svoj kulturni dvig in za dvig splošne kulturne dejavnosti, pa ne samo Prekmurja, marveč naše republike, ker kultura Prekmurja je del in pogoj slovenske kulture, kakor je slovenska kultura pogoj prekmurski.

Zeleti je, da se še kdo oglasi k tej diskusiji in tako ustvarja pogoje za čimprejšnjo zgraditev doma.

Za pošteno delo pošteno plačilo

Po novi uredbi morajo podjetja in mojstri izplačevati svojim delavcem in nameščencem vrednost prehrambnih bonov ter v banki kupiti za njih industrijske bone. Nekateri privatni mojstri pa so se temu poskušali odtegovati. Med se je znašel tudi Josip Kiralj, lastnik frizerskega salona v Murski Soboti. Zaradi tega se je njegova pomočnica Rozalija Ramšek pritožila. Poverljivo za delo na OLO pa je odgovorilo, da ji bo Kiralj poleg 3094 din mesečne plače moral izplačati ves zaostanek kot nadomestek za prehrambne bone in industrijske bone v znesku 14.954 din.

Gospodarska razstava v Ljutomeru

V Ljutomeru bo letos v dneh od 24. avgusta do 7. septembra druga gospodarska razstava, ki bo prikazala vso gospodarsko dejavnost okraja. Pripravljali in odbor je na svoji prvi seji izdelal okvirni program in predvidel obseg razstave. Odborniki so si razdelili delo in prevzeli osebno odgovornost za posamezne naloge.

Dne 15. februarja je bil sestanek obrtnikov in kmetijskih strokovnjakov. Žal se zaradi zasneženih poti večje število obrtnikov ni moglo sestanka udeležiti. Na tem sestanku so po referatu predsednika pripravljalnega odbora tov. Jožeta Glavnika sprejeli sledeče sklepe:

Učenci v gospodarstvu bodo imeli posebne razstavne prostore, ker na predlanski razstavi njihovi izdelki niso prišli do izraza, ko so razstavljal skupno z mojstri. Prijavne pole je treba izpolnjene vrniti razstavljalnemu odboru do prvega maja. V dneh razstave se bo koncentriralo vse kulturno-umetniško delo vseh društev in sekcij na razstavnem prostoru. Zato se v času razstave ne bo izdajalo nobenih prireditvenih dovoljenj izven Ljutomera.

Obrtniki vseh sektorjev, kakor združni in privatni kmetijski sektor se bodo lotili priprav za razstavo kot svoje stvari in to takoj. Pokazali bodo, da so zmoini prikazati na letošnji gospodarski razstavi svoj lokalni socialistični gospodarski napredek in napredek vsega okraja.

Po Hitlerjevem vzorcu

Po vesteh iz Budimpešte je madžarski statistični urad končal zaupno poročilo o izseljevanju v preteklem letu in ga predal notranjemu ministru. Iz poročila sledi, da so konec avgusta 1951 iz Budimpešte izselili 38.633 oseb, med njimi 14.373 Židov. Iz notranjosti so izselili 35.000 ljudi. Poročilo pravi, da se niso znane dokončne številke. Pred kratkim pa je madžarska vlada objavila svoje službeno poročilo, ki trdi, da so deportirali samo nekaj sto oseb. Poročilo drž. statističnega urada pa uradno ugotavlja, da je bilo deportiranih 73.633 oseb.

Vladna kriza v Franciji

Francoska vlada pod predsedstvom radikala Edgarda Faureja je pretekli petek podala ostavko, ker narodna skupščina ni hotela izglasovati povišanje davkov za 15 odst., kakor je vlada predlagala. Narodna skupščina je sicer izglasovala povečanje proračuna za vojaške izdatke s 512 glasovi proti 104, ker so se strinjali, da se Francija mora pripravljati za obrambo pred vsakim napadom. Niso pa se strinjali s povečanjem davkov, ker so nekateri zatrjevali, da bi to povzročilo tudi zvišanje cen. Vendar pa nekje morajo polskati povečanje državnih dohodkov, ker je finančni položaj zelo resen. Pri tem pa se morejo zediniti.

V inozemstvu, predvsem v ZDA in Angliji, zaskrbljeno zasledujejo razvoj dogodkov v Franciji. Ameriško zunanje ministrstvo je mnenja, da pade francoske vlade še ne pomeni, da so sklepi, sprejeti na libonski konferenci, izgubili veljavo. Londonski politični opazovalci pa se bojijo, da bi francoska vladna kriza negativno vplivala na evropske obrambne načrte.

Francoske vladne krize pa brez dvoma največ škodujejo Franciji sami in so posledice strankarskih borb, ker nobena stranka nima trdne večine. Zato bo tudi novo vlado težko sestaviti. Razni politični veljaki sprejemajo mandat za sestavo nove vlade in ga prav tako tudi vračajo, ker si ne morejo zagotoviti trdne večine v narodni skupščini.

V Egiptu

Je vlada Ali Maher paše odstopila tik pred začetkom anglo-egiptovskih pogajanj. Vendar so tamkaj hitro sestavili novo vlado, katero so podprli vse parlamentarne skupine, le del vafdistične stranke, ki mu načeljuje Ali Maher paša, se še ni odločil. Kakšen odnos bo zavzela nova vlada do pogajanj z Angleži, še ne moremo ugotoviti. Tudi sedaj so preložili zasedanje senata in parlamenta za en mesec, kakor je že prej sklenila vlada Ali Maher paše. Studenti pa so demonstrirali proti novi vladi. V Kairu so podvzeli ojačane varnostne ukrepe.

V Koreji

se še vedno niso sporazumeli okrog vprašanja, ali bo sovjetski zastopnik prišel v nevtralno komisijo za nadzorstvo nad premirjem. Obe delegaciji še vedno vztrajata pri svojem.

Novih 45 milijonov dolarjev pomoči

Veleposlanštva Francije, Velike Britanije in ZDA so pretekli teden obvestila tov. Edvarda Kardelja, da so njihove vlade dodelile naši državi, razen že dodeljenih 75 milijonov dolarjev, še 45 milijonov dolarjev kot gospodarsko pomoč za dobo enega leta, ki bo izteklo 30. junija 1952. Od tega zneska bodo prispevale: ZDA 29.250.000 dolarjev, Velika Britanija 10.350.000 dolarjev in Francija 5.400.000 dolarjev.

Za purgerja in kulaka ni demokracije izven in proti socialistični demokraciji

Zadnje pismo CK KPJ govori tudi o kulaku in purgerju. Da ne bi prišlo do sektašenja po terenu, odnosno, da bi laže razumeli, kateri ljudje nosijo te nečaste, antisocialistične in slovenskemu narodu ter njegovemu progressu sovražne naslove, bomo skušali to stvar bolj približati našim razmeram.

KDO JE KULAK IN ZA KOGA JE SOCIALISTIČNA DEMOKRACIJA

V preteklosti smo v pogledu razumevanja, kdo je kulak zapadali v dve skrajnosti. Enkrat smo smatrali, da je bistvo za kulake njegovo premoženjsko stanje, površina njegove zemlje, drugi pa, da pri nas kulaka prav za prav ni; in smo pod firmo nekake politične enotnosti opuščali razredni boj na vasi ter smatrali, da je socialistična demokracija za vse, tudi za sovražnike socializma, to se pravi za sovražnike napredka in progressa. Naša socialistična demokracija je za delavski razred in njegove zaveznike. To z drugo besedo pomeni, da je socialistična demokracija sredstvo progresivnih sil v boju z reakcijo. Med zaveznike delavskega razreda pa spadajo oni zadržniki, ki se borijo za napredek v svojih zadržkih, na socialističnih pozicijah, pa so to kmetje, obrtniki ali drugi. In končno, socialistična demokracija je tudi za ono našo inteligenco, ki se bori za napredek in se pri tem pošteno trudi, da osvaja in pri svojem delu uveljavlja znanost marxizma in izkušnje jugoslovanske socialistične revolucije.

Za purgerja, v kolikor se ne bo otresele starih malomeščanskih navad in se pošteno vključil v delo za napredek, pa socialistične demokracije ne more biti. Prav tako ne more biti demokracija za ostanke kapitalistične reakcije. Na našem terenu ta rovari zlasti na dveh področjih. Na vasi obstaja zlasti v KDZ in KZ. Znotraj teh se bori proti napredku teh zadržkov v gospodarskem smislu in tako, da nikakor neče razumeti, da edino delo ustvarja vrednost in da vsled tega treba dati pravice onemu, ki dela in ustvarja ter da je treba več sočutja in pomoči starim ljudem in malim otrokom. Ta reakcija se danes bori proti uvajanju gospodarskega računa v KDZ, proti komasaciji in arondaciji zadržkov in poleg tega išče še druge oblike, da bi se mogla še bolj uspešno boriti proti delavnim ljudem.

V Ljutomeru se n. pr. taka reakcija zbira pod firmo konjerske zadrage. Kranje iz Mote je najvidnejši predstavnik te črne firme, ki hoče tako očuvati razredne kapitalistične pozicije. Pod firmo te zadrage se zbira kapitalistična reakcija, ki ima kasača kot ščit, za katerega se skriva, da laže rovari proti socializmu. Na Cvenu se taka reakcija zbira tudi v organizaciji RK in tam počenjajo svoje neumnosti.

Zakaj delajo oni vse to, kaj hočejo, kakšni so njihovi cilji? — Ta njihov trud, premagana buržoazija hoče poštene in delavne ljudi ogoljufati, za sad njihovega dela. Ona hoče živeti na račun delavnih rok, ona hoče v naše organizacije, v naše oblastne ustanove, da bi od tam po svoje reprezentirala sebe v borbi proti delavnim ljudem. Ta premagana, smešna reakcija misli, da bo solila pamet delavskemu razredu in delavnim ter poštemim kmetom na vasi. Kdaj v zgodovini pa je že kaj dobrega storila v prid delovnemu ljudstvu in njegovemu napredku? Nikoli — vedno je bila na strani tistih sil, ki so seделе na plečih delavnih ljudi in jim sesale kri in znoj.

Ta reakcija nespametno goji pobožne želje o vračanju na staro in pri tem

Povejmo ji, da ji je odzvonilo, da danes mora poslušati ona nas in ne mi njo. Njene pobožne želje so res samo želje, ki jih ne bodo imeli nikoli več možnost uresničiti in je zato bolje, da se spametujejo, ker sicer bodo našli na odpor socialističnih sil Jugoslavije in njene oblasti, kajti te sile so v vsakem pogledu v absolutni premoči.

Kapitalistična reakcija se tu in tam poraja tudi v našem obrtništvu. Vedno nekaj poskuša. Enkrat ne gre to, drugi zopet drugo; v resnici pa si to le nekateri želijo. Resnica je seveda popolnoma drugačna. Vse se lahko napravi, samo poštenosti in dobre volje je treba, samo neprestano jih je treba opozarjati na to. Brez dvoma pa je na tem področju dela toliko poštemih ljudi, da peščica reakcionarjev ostaje le pri svojih željah.

Vrnimo se nazaj na zastavljeno vprašanje, kdo je kulak? Kulak se torej ne da odrediti po velikosti premoženja, temveč po tem, kaj kdo dela, kakšen je njegov odnos do napredka, do socializma. Značilno za kulaka mentaliteto je to, da se človek z njo zavestno bori proti enakopravnosti z delavnimi ljudmi, proti združništvu na vasi, proti pravi vsebini dela v naših organizacijah in proti vsemu, kar bi ne koristilo samo njim, temveč tudi drugim itd. Vse take ljudi pa imenujemo kapitalistično reakcijo in njegove eksponente na vasi, proti katerim se morajo naše politične organizacije in vsi pošteni delavni ljudje neprestano boriti, izrabljajoč pri tem našo moralno in politično moč.

Ta kapitalistična reakcija se povezuje z vsem, kar je reakcionarnega in kar bi lahko služilo njihovi borbi proti interesom delavnih ljudi. Predsednik KLO pri Miklavžu je cerkveni ključar in tako desna roka tamkajšnjega župnika, ki ni član CMD, ki torej ne spada v vrste naprednih in poštemih slovenskih duhovnikov, temveč v vrste političnih špekulantov, ki se izgovarjajo na škofa in papeža, ki bi po tem takem bili pripravljene, če bi naročil škof, da prodajo naš narod in njegove interese za Judežev groše tujcu ali rablju. Vera in cerkev naj bosta to, kar morata biti, politika pa v te vrste ne spada. Razumljivo je, če se predsednik KLO druži s takim reakcionarjem, kot je miklavževski župnik Kolenc, da je politika KLO vse drugačna kot pa ljudska ali narodna.

Kaj je značilno za purgerja?

Osnovna značilnost našega purgerja je njegova strahopetnost pred silo in pred vsem, kar on smatra za močno. On bo vedno na strani tistega, ki ima moč. Nekaj naših purgerjev predstavlja strahopetno reakcijo, ki nekaj čvaka, ki pa ne ve in še nikoli ni vedela kaj pravzaprav hoče. Zdravilo za njo je samo politični teror. Naš purger še nikoli v zgodovini ni delal nič drugega, kot obiral ljudi in trobil v rog onega, ki se ga je bal; torej samo pošten in bil nikoli. On sploh ne pozna kakšnih političnih principov in jih tudi ne more, ker je moralno do skrajnosti pokvarjen. V stari Jugoslaviji so taki purgerji takrat, ko so bili liberalci na oblasti, nesmiselno razbijali po cerkvi in duhovščini, ko so prišli klerikalci na oblast, so pa hodili v cerkev in napadali liberalce. Med okupacijo so prva leta trobili v rog okupatorja, ker so tam čutili moč, a zadnja leta vojne pa so zabavljali čez okupatorja, ker so na drugi strani čutili moč. Po osvoboditvi so si obesili velike peterokrake zvezde, rinili so se v ospredje in dokazovali, kako velike zasluge za časa NOB so

Več budnosti pri občnih zborih KZ

Po naših vaseh so občni zbori kmetijskih zadržkov. Ponekod so jih imeli kot v Murskih Crncih, Tešanovcih, Puncionih, Tišini in še drugod. Ti občni zbori so pokazali, da je samo tista zadruga dobro uspevala, v kateri so zadržniki vsestransko sodelovali in ne videli samo trgovino, temveč splošno kmetijsko dejavnost. Občni zbori so potekali tako, kakor so jih pripravili upravni odbori.

Da bi lažje videli dejavnost KZ, kako so poslovala še pred osamosvojitvijo kot poslovalnice OZKZ, bi vzeli primer KZ Gradišče. Ena izmed osnovnih napak kot poslovalnice OZKZ je bilo v tem, da sta upravni in nadzorni odbor bila samo formalno. To nam dokazuje občni zbor bivše poslovalnice v Gradišću 2. marca 1951. leta, ki ni pokazal zadovoljivih uspehov. Člani niso hoteli priznati zgubo, ki je nastala v prejšnjih treh letih. Za to zgubo je nedvomno bil kriv poslovodja in tudi OZKZ zaradi slabe kontrole nad poslovalnico.

S 1. julijem 1951 se je položaj spremenil, ker se je KZ osamosvojila in prej samo formalni upravni in nadzorni odbor se je začel poglobljati v dejavnost zadrage. Dotlej se je zadruga bavila pretežno s trgovino, nakupom poljskih pridelkov in živine. Ker je po osamosvojitvi pokazala dobre uspehe, se je odbor zavzel za nadaljevanje gradnje zadržnega doma skupno z upravo za gradnje. S 1. oktobrom so trgovino že lahko preselili v zadržni dom. Tako ji ni bilo treba več plačevati najemnine, v zadržnem domu pa je imela tudi primerna skladišča.

Ko sta se zadruga in KLO preselila v zadržni dom, so mnogi gradiščani spoznali, kako jim je zadržni dom koristen.

Letošnji občni zbor KZ, ki je bil 28. febr. 1952, je bil dobro obiskan. Navzroč so ugotovili mnogo dobrih stvari. Ugotovili pa so tudi nekatere pomanjkljivosti, ki so se dogodile v zadnjem letu. Zato bo v bodoče potrebno vložiti mnogo več truda, ne samo v poslovanje trgovine, temveč v razne druge odseke, ki bodo pospeševali proizvodnjo. Potrebno bo nabaviti razne stroje kot trijerje za čiščenje žita, sejalne stroje, travniške brane itd., katere bo zadruga izposojevala svojim članom. Posvečati več skrbi plemenski živini, ker se je precej plemenske živine prodalo za zakol, v vasi pa imajo precej jalovih krav in bi jih lahko zamenjali.

(Nadaljevanje na 3. strani)

doprinesli. Po vojni pa so enkrat tiho, drugič trobilo nekaj za socializem, a kakor hitro pa začutili, da smo mi po pustili, pa že zabavljajo čez nas. To kaže, da so nagnostno usmerjeni bolj na premagano kapitalistično reakcijo in da jim ni dosti mar napredek ljudstva.

Nujno ni, da ima vsak purger vse našete lastnosti, lahko ima samo nekatere izmed njih. V Ljutomeru jih imamo nekaj in bi se zaenkrat pogovorili samo o nekaterih.

Franc Kikec, doslej predsednik KDZ Ljutomer, nekaj pa kmet in trgovec, je človek, v katerem se združujeta bistva purgerja in kulaka. On je človek s kulakaškim mentalitetom po tem, da je ves čas vodil KDZ tako, da se ne bi utrdila, da je odklanjal kapitalno graditev in zapostavljal stare ljudi, zlasti pa matere z otroki. S tem se je boril proti razvoju zadrage. Sedaj pa pravi, da bo izstopil in obdeloval posestvo, last svoje žene, ki pa ni v KDZ. Prav Kikec! Eden kulak več ali manj v zadruzi, toda vedi, da bo zadruga tudi brez tebe uspevala. Ta dejstva ga označujejo s kulakaškim mentalitetom. On je svoj čas pripovedoval bivšemu poverjeniku za notranje zadeve, da ima za

Po izvolitvi novega upravnega in nadzornega odbora ter raznih odsekov so sklenili, da bodo ustanovili hranilnico, ki bo kmetom služila za vlaganje in izposojevanje denarja ob vsakem času. Sprejeli so tudi dopolnilna pravila KZ, ker so se prejšnja v večji meri nanašala le na trgovino, dočim dopolnilna govore o splošni dejavnosti, ki jo nekatere zadrage že uvajajo. Ob enem so sklenili, da bodo zvišali deleže in sicer od 150 na 1000 dinarjev, ker drugače ne bi mogli obratovati s tako malim kreditom. S tem, da so zvišali deleže, jim bo tudi država omogočila v večji meri obratni kredit. Deleže bodo plačali v obrokih.

Tu se je pokazalo, da člani gledajo v bodočnost in razvoj kmetijske proizvodnje in medsebojnem sodelovanju, pri katerem jih povezuje KZ. Te stvari pa niso razumeli člani KZ Puncionci in Tišina. Tam se še niso prepričali, koliko jim lahko koristi KZ pri povečanju kmetijske proizvodnje.

V Puncionih je bil napram prejšnjim letom dokaj dobro obiskan občni zbor, čeprav so nekateri člani zakasnili napovedano uro. Diskusija na občnem zboru je bila precej živahna. Kritizirali pa so bolj osebno kot napake; posebno so kritizirali upravni odbor. Kazalo je, da so se nekateri zelo dobro pripravili na razbijanje občnega zbora. Pomanjkljivost je bila tudi pri upravnem odboru, da finančno poročilo ni podal bolj preprosto, da bi sleherni član lahko razumel. Nekateri namreč niso razumeli ali niso hoteli razumeti. Gospod Kuhar je zahteval, da se dohodki in izdatki razčlenijo, da bi si jih laže beležili. Pri tem je omenjenih, da so bili veliki izdatki in mali zaslužek. Posebno je kritiziral upravni odbor zaradi prijave njega podjetju »Anhova«
glede dobave cementa. V glavnem je diskutiral on, kajti znano je, da je on zelo sposoben, samo je vprašanje, za kaj to sposobnost uporablja. To se je videlo posebno pri nabavi cementa. Ker zadruga iz upravnih razlogov ni delila »portland cementa«, temveč za podjetja »Anhova«, ga ni hotel vzeti, ker je za njega bil slab, in je kritiziral upravni odbor, zakaj ne nabavi boljšega cementa, katerega bi on potreboval. V svoji diskusiji je hotel očrniti stari odbor, da je vsega kriv. Pri tem so mu njegovi pristaši večkrat ploskali.

(Nadaljevanje na 3. strani)

seboj okrog 800 ljudi. S tem misli, da predstavlja politično silo. Ubogi revež, kaj še! Ljutomerski okraj ima preko 8000 zadržnikov. Kakšne pa so po njegovem njegove sile? To je kapitalistična reakcija istega kova, kot je on sam in nič drugega. Kikec, kako si ti skupno s svojo reakcijo smešen in politično beden! Bolj pametno bi bilo, če bi poslušal svoj razum, ne pa svoje appetite. Kikec pa ima še lastnosti, ki ga označujejo kot purgerja. Doma ga komandira žena. Nismo proti avtoriteti žene, kjer je ta avtoriteta potrebna, toda pri Kikčevih je ta avtoriteta vendar le do kaja čudna. Poglejmo si to purgersko značilnost. Kikčeva žena ima zdaj enega, zdaj drugega hišnega prijatelja. Trenutno je ta nesrečni človek Fistrovič, upravnik komunalnih podjetij v Ljutomeru, ki tu hromi zakon, drugje pa terorizira delavce mestnih komunalnih podjetij in ovira naše ljudi pri dodeljevanju vrtov. Čas bi že bil, da MLO tega despota odslovi. Kikec za vse to ve, saj se dogaja z njegovo vednostjo. Tu je on, kakor izgleda, nemočen, čeprav govori o neki politični moči. V svoji hiši naj napravi red. Če tega ne more, pa mu nihče ne more verjeti, da ga je sposoben delati kje drugje.

Tudi žene so se znale bojevati

Ko bomo letos slavili 8. marec — mednarodni praznik žena — se spomnimo onih skromnih kmetič, kajzaric in kmečkih deklet, ki so se v ljutomerskem okraju priključile borcem za svobodo, se s puško v rokah bojevale proti krutemu sovražniku, materinsko stregle borem in aktivistom, prenašale partizansko pošto, izgubile v boju sinove, hčere in svojece, trpele in umirale z enim samim hotenjem: vse za svobodo domovine in delovnega ljudstva.

Koliko borcev se je oglasilo v Červičev domačiji na Radomersčaku. Šestdesetletna mamica Frančiška, ki je poslala v boj svojega sina Staneta, je od leta 1942 pomagala partizanom, zbirala hrano in obleko ter nešteto noči skrbelo za svoje goste. Bilo je na predbožični večer leta 1943. Kakor po navadi, je tudi tokrat kramljala s partizanoma Lubom in Miškom ter svojim sinom Bojanom, ki se je pravkar vrnil kot partizan iz Prekmurja. Sredi posvetoovanja so jih obklopi Svabi. Začelo je pokati. Partizani in domači so se umaknili v klet in sprejeli boj. Tudi Frančiška je prišla za puško. Kmalu se je za vogalom zvrnil težko ranjen švabski orožnik. Sovražnik ni odnehal. V odprtem boju so Svabi ranili Bojana, ki je s tovariši pobegnili iz kleti v bližnji gozd. Hrabra gospodinja je skočila skozi okno in pobegnila v sosednji listjak. Tam je v listju zakopana dočakala Svabe, ki so jo naslednji dan ujeli in odpeljali v nemško taborišče. Njen mož Alojz je nekaj dni kasneje padel pri Srednji Bistrici, zadet od madžarske krogle Červičeva mama je dočakala svobodo in prejela iz rok svojih sobojnikov visoko priznanje: orden zaslug za narod III. stopnje.

V priključki kajžici v Hermanah, kjer so se radi zbirali borci za svobodo, domuje Viktorija Becova, partizanska kurirka. Svoje skromno življenje je posvetila narodnoosvobodilnemu gibanju. Ni bilo noči, ne trenutka, da bi se ustrašila grozečih nevarnosti in v zasebah prečeh sovražnikov. Kdo bi našel skrivne stezice, ki jih je prehodila? Njen hram je bil varno zatočišče borcev, dom, ki je sprejel tudi Borisa in Ljuba ter druge voditelje, zbrane na I. okrajni konferenci SKOJ. Viktorija je bila neustrašna mladinska voditeljica.

Ognjeni zublji so uničili Prelogovo domačijo v Glavi, kjer so našli zatočišče vodilni politični delavci, niso pa uničili mladih src Prelogovih hčer. Upepeljena domačija, mrtva trupla v škednju spečih kurirjev in žgoča smrt njenih staršev, ki so padli kot tača, vse je terjalo maševanje nad fašističnimi rablji. Danica in Stana nista oklevale. Potlej ni bilo mladinske sestanke, kjer ne bi mladinci poslušali vzpodbujajoč glas obeh SKOJ-evk, ki sta v okupiranih obmurskih vaseh ustanovljale mladinske organizacije, širile narodnoosvobodilni tisk in pozivale ljudi v boj proti okupatorju. Poznala jih je vsa soseska. Narodna osvoboditev jih je našla sredi kmečkih ljudi, katerim sta posvetile svojo mladost in zaslužile, da se na njihovih prsih svetlika medalja zaslug za narod.

Tudi viničarji so se pridružili borem za svobodo. Petdesetletna Veronika Miklošičeva je od 1943 leta podpirala partizane in aktiviste s hrano, oblačilom in prenočiščem. Mirno družinsko življenje je zapečatilo smrt njenega moža Vinka, ki je padel kot talec pri Ribičevem mlinu. Veronika ni odnehal. Partizanom, ki so se povzpeli na Brebrovnik, je še bolj postregla in pomagala hčerki, ki se je posvetila delu med mladino.

Nobenem premik sovražnikovih čet ni ostal prikrit partizanom, ki so zahajali v domačijo Frančiške Zadržčeve na Cvenu. Mati, ki je izgubila v boju dva sina, je bila zanesljiva obveščevalka in nepomirljiva sovražnica okupatorja. Nudila je zavetišče borem za svobodo, zbirala hrano in obleko ter tako maščevala smrt obeh sinov — partizanov. Kadar so borci govorili o Zadržčevih, so jih vedno imenovali »partizanska družina«. Tudi Frančiško so odklikovali z medaljo zaslug za narod.

Partizanska tehnika je bila redkost v Obmurgu. Skrita v bunkerju pod skladiščno drvo pri bajtici Marije Kosljeve na Runču, je tiskala lepake, brošure in poročila z borbe in fronte. Budno oko gospodarja in Marije ni prezrla premikov sovražnika. Zadostoval je opozorilni znak na vrata bunkerja. Le v večernih urah so »tiskarji«
obiskali svojo kuharico v topli kuhinji in se posedli za obloženo mizo.

Na dom Katarine Sovičeve na Stari gori pri Kogu je bila postaja za zvezo partizanskih kurirjev. Kata je obiskovala kmečke hrame, zbirala hrano in obleko ter pomagala partizanskim borem, kjer se je dalo. Tudi hčerka Stefka, ki je bila voditeljica SKOJ, je sedita z gledu matere in padla v boju z Nemci na Ptujškem polju. Kati so pred dnevi izročili medaljo zaslug za narod.

Ne samo Sovičeva mama, skoraj vse družine na Kogu so pomagale narodnoosvobodilnemu gibanju. Prvoborec Jofe Kerendič je zbral okrog sebe mnogostevilno skupino kmečkih ljudi, ki so kljubovali nemškemu okupatorju. Z bridkostjo v srcih so sprejeli Kogovčani

vest o prerani smrti svojega voditelja, kije padel od strelcov švabskih pušk. Na Kogu so redke žene, ki niso poznale partizanov in aktivistov!

Osvobodilna misel Kerendiča in ostalih prvoborcev v ljutomerskem okraju se je razplamela med ljudmi v obmurskih krajih. Žene so se borile prav tako junaško kot moške. Na številnih spomenikih so danes vklesana imena bork Anice Belajeve, Marice Potočnikove, Marije Zalikove, Stefke Belakove,

Julija Bačičeva

K onim številnim skromnim prekmurskim ženam, ki iz dneva v dan žrtvujejo svoje proste ure zato, da pomagajo tam, kjer je njihova pomoč potrebna, ne da bi za to zahtevale kakršno koli plačilo, štejemo tudi Julijo Bačičevo, babico v Križevcih. Rojena 1889. leta je kot 23-letno dekle začela izvrševati svoj odgovorni poklic in si je v 40 letih neutrudnega dela pridobila zaupanje vseh mater in žen v svoji okolici.

Julija Bačičeva pa ni v Prekmurgu znana le kot požrtvovalna in sposobna babica, ampak jo žene poznajo tudi kot vneto sodelavko Antifašistične fronte žena. Vsa leta po osvoboditvi dela v svoji vasi kot odbornica ter organizacije, je pa obenem tudi članica okrajnega odbora AFŽ. Nedavno so jo žene zopet izbrale za predsednico občinskega odbora AFŽ v svojem okolici. Da pa ji zaupajo tudi moške, nam pa najlepše kaže dejstvo, da je Julija Bačičeva tudi članica nadzornega odbora splošne kmetijske zadrage v vasi, opravlja funkcijo odbornice RKS in še mnogo drugih odgovornih dolžnosti.

Svojo požrtvovalnost je Julija Bačičeva pokazala zlasti kot obiskovalka, kjer je dosgela z dobro besedo izredno

ve, Stefanije Sovičeve, Marije Snajderjeve, Emilije Prelogove in Marije Golohove, ki so položile svoja življenja na oltar domovine. Slava njihovemu spominu! Za veliko stvar je padlo 15 žena pod krogli fašističnih rabljev. Bilo so zveste osvobodilnemu gibanju, kakor matere in žene, ki bodo 8. marca prejele vidna odlikovanja kot priznanja za požrtvovalno delo v težki zgodovinski dobi malega slovenskega naroda.

ok

lepe uspehe. Njeno delo pa je usmerjeno tudi na zdravstveno prevzgojo žena, kjer lahko kot babica ženam pač

največ svetuje in koristi. Po njeni zaslugi so bili v njenem okolici izvedeni lepo uspešni tečajji za nego dojenčkov. Kako so ji pri srcu otroci, pa najbolj pokaže njeno prizadavanje pri ganičaji obdarovanja otrok ob Novletni jelki in v Tednu matere in očetov. Ob prazniku 8. marca izrekamo dragi tovarišici Juliji Bačičevi iskrene čestitke in ji želimo pri njenem delu še mnogo lepših uspehov.

VESTI IZ OBMURSKIH KRAJEV

Kvaliteta kruha v Gornji Radgoni

Krajevna pekarna v Gornji Radgoni nam je poslala sledeče pojasnilo k obljavi o slabi kvaliteti kruha v 2. številki našega lista:

Okrajna sanitarna inspekcija pri OLO Radgona je s strokovno analizo kvalitete kruha ugotovila, da moka ni odgovarjala tipizaciji, da je bela moka »Og.« dejansko bila 76-odstotna. Tudi ostali tipi moke večkrat ne odgovarjajo tipizaciji, t. j. etikete na vrečah izkazujejo boljše moko, kot je v stvarnosti. Zato tudi krajevna pekarna ne more iz manj vredne moke speči boljšega kruha. Okrajna sanitarna inspekcija je ugotovila, da je za slabšo kakovost kruha kriv mlin v Apačah. Tudi ostali mlini, ki dostavljajo moko preko Zifofonda večkrat dostavljajo

Zenavlje

Kulturno-prosvetno delo v Zenavlju ni zamrlo. IZUD pripravlja za 16. marec Nušičevo komedijo »Navaden človek«. Igralci redno prihajajo na vaje in se resno pripravljajo, da bi igra čim bolj uspela.

Tudi gasilci se pripravljajo za proslavo 20. obletnice obstoja svoje gasilске čete. Ob proslavi bodo uprizorili komedijo »Kakršn gospodar, tak sluga«.

Poleg dela na prosvetnem polju je odbor IZUD sklenil, da bo organiziral ureditev sadnega vrta. Zemljišče bo dala šola. To bo velikega pomena za vas; v njem se bodo šolski otroci marsikaj naučili pri delu iz gospodarstva, predvsem iz sadjarstva, kar jim bo v življenju mnogo koristilo. Takšen vrt so nameravali urediti že lani, pa so se nekateri ljudje temu upirali. Ti gotovo niso vedeli ali pa niso hoteli vedeti, koliko lahko koristi vzorno urejen vrt.

Kuharski in pri krojevalni tečaj na Runču

V januarju so na Runču ustanovili kuharski in pri krojevalni tečaj. Kuharskega vodi tov. Vera Bratina, ki je že lani s takim tečajem mnogo pomagala ženam in dekletom. Obiskuje ga okrog 12 tečajnic in bo zaključeno v prihodnjih tednih. Ženam in dekletom pa bo mnogo koristilo pri vsakdanjem delu.

Tat blagajne KLO pod ključem

Pretekli teden je bila izropana blagajna KLO v Ivanjkovcih. Ukradenega je bilo okrog 50.000 din v denarju. Drugo jutro, koj po obvestilu, so varnostni organi prijeli vsumljenega tajnika KLO Ivanjkovci Matijo Viherja in ga spravili na varno mesto. Kakor se govori med ljudmi, je Viher nameraval z denarjem pobrisati preko meje. Sedaj pa mu bo sodišče izprašalo vest.

Iz sodnijske kronike

Marijo Frater, pogodbeno zbiralko mleka pri podjetju Mlekopromet v M. Soboti, je okrajno sodišče obsodilo na 2 meseca zapora, ker je goljufala kmetovalce, ki so prinašali mleko v njeno zbiralnico v Rakičanu. Mleko je namreč plačevala po nižji ceni, kakor ga je njej plačalo podjetje.

Stefan Fekonja iz Fuconu pa je dobil en mesec zapora, ker je lani v septembru na plesni veselici v Černelavcih z vso silo udaril v obraz Gezo Benčeca ter mu povzročil težje poškodbe.

Več budnosti pri občnih zborih KZ

(Nadaljevanje s 2. strani)

Ko so prišle na dnevni red volitve in so bili predlagani kandidati za novi odbor, so se nekateri dvignili in odšli, ker niso hoteli voliti. Tedaj je gospod Kuhar prišel k tov. Vučaku, ki je bil v delovnem predsedstvu, in ga prosil, naj se kar izvoli upravni odbor. Vendar se je gospod Kuhar zelo zmotil, ker je verjetno mislil, da delovno predsedstvo ne pozna pravil in bi na njegovo intervencijo volitve opravili kljub premajhni udeležbi članov, da bi potem zopet lahko kritiziral, da se ne ravna po pravilih. Drugi dan pa so morali zadruge zapreti, ker nimajo upravnega odbora, brez katerega pa ne morejo poslovati.

Slično je bilo tudi v Tišini. Vendar so tam izvolili upravni in nadzorni odbor, so pa nekateri člani organizirano zapustili občni zbor, ko se je obravnavalo zvišanje delavcev. Nekateri smatrajo, da pri skupnih deležih 18.515 dinarjev jim država lahko da enmilijon-ski obratni kredit. To ni bila težnja vseh članov, temveč nekaterih kot so to Džuban, ki je imel glavno besedo v diskusiji, kljub temu, da je že ob začetku izjavil da hoče imeti svoj delež nazaj in da bo izstopil iz zadruge, ozir. da je izstopil. S svojo kritiko je želel prikazati, da zadruga ni potrebna. Njemu se je pridružil še Ščavničar, ki se je dvignil in zapustil občni zbor. Njemu so sledili enako misleči.

Ta dva primera nam kažeta, kako moramo biti budni pri izvajanju sedanjih občnih zborov, ker nekateri namerne hočejo razbiti KZ. Zato mora biti bodoča naloga na občnih zborih KZ, izključiti vse tiste, ki so se vrinili, da bi znotraj razbijali in poštene ljudi zavajali ter odvrčali od KZ, ki iz dneva v dan dosegajo večje uspehe.

29 dramskih predstav v letošnji sezoni

Kulturno-umetniška društva ljutomerskega okraja so uprizorila v letošnji sezoni 15 dram domačih in tujih piscev. Prebivalstvo si je ogledalo dramske stvaritve na 29 predstavah. Najčeste so bila uprizorjena dela Finžgarja, Cvetka Golarja in Jurčiča. Finžgar je bil zastopan z »Razvalino življenja« na ljutomerskem odru in z »Divjim lovcom« na podeželju. Golarjevo »Vdovo Rošlino« so igrali na Cvenu in v Krizevcih, Jurčičeve »Rokovnjače« in »Domena« pa so si ogledali prebivalci Male Nedelje in drugih vasi.

Največje uspehe je dosihmal dosegla dramska skupina Ljutomerja z uprizoritvijo Finžgarjeve »Razvaline življenja«, Gasperjevega »Divjega lovca« in Goldonijeve »Krcmarice Mirandoline«. Prvi dve dramji je režiral tov. Slavko Stopar, komedijo pa Miran Benčik. Kulturno-umetniško društvo v Ivanjkovcih je uprizorilo Ingoličev »Likof«, malonedeljski igralci pa Nušičevega »Navadnega človeka« (tudi Cezanjevan) in Jurčičevega »Domna«.

Med množičnimi organizacijami se je odrezal mladinski aktiv iz Rincetove grabe z igrico »Jurček in 3 razbojnik«. Udeleženci traktorskega tečaja v Podgradju so se predstavili okoliškemu prebivalstvu z Ingoličevimi »Mejniki«. Kakovostno in vsebinsko neprimerne drame (»Zanimna trojica« in »Ameriške tatvine«) so uprizorili člani sindi-

Beltinske žene

V Beltincih je pred kratkim končal gospodinjstvo-kuharski tečaj, katerega je obiskovalo 30 mladink in žena. Na tem tečaju so imeli tudi predavanja o serviranju, o vitaminski hrani, o higieni kuhinje in še druga. Obiskovalke so se na tečaju mnogo naučile in si močno želijo, da bi tudi poleti, ko je razno vkuhanje, imele možnost se še to naučiti. Tov. Ana Saruga, ki je tečaj vodila že drugo leto, je pripravljena pomagati. Beltinske žene pa imajo namen pripraviti in urediti prostor v bivšem gradu, kjer bi lahko bil tečaj za vkuhanje.

Požar v Stročji vasi

Na srečo so ga kmalu udušili, čeprav se je vnelo ponoči, ko so spali. Goreti je začelo v kuhinji pri Rudolfu Sevrju, št. 4, ker so se vnela drva, ki so jih sušili na prevročem štedilniku. Od gorečih drv se je vnelo še perilo, ki se je sušilo nad štedilnikom, in mast poleg štedilnika. Od silnega poka, katerega je povzročila mast — v leseni posodi je bilo 40 kg masti — so se prebudili domači, ki so spali v prvem nadstropju, in požar hitro zadušili. Škoda znaša čez 20.000 dinarjev.

Tomaz

Kulturno-prosvetno življenje je letošnje zimo pri Tomazu prespalo. Zbudilo se je šele 24. februarja, ko so vsaki igralci ponovili že lani odigrano veseligo »Pri lepi krcmarici Mirandolini«. Igralci so svojo nalogo še kar dobro rešili, kljub temu, da so slabo znali svoje vloge in so gledalci prej slišali šepetalca kot igralce. Tudi na šminkanje bi morali polagati več pozornosti. V glavnem pa so igralci s svojim nastopom pokazali sposobnost. Občinstvo pa pričakuje, da se bodo kmalu prikazali na odru s kakim dobrim domačim delom, kakršnih danes res ne manjka.

Kmetijska nadaljevalna šola pri Tomazu se bliža koncu. O tem zgovorno priča ne le predelana snov, temveč tudi vse manjše število obiskovalcev. Večina se jih sicer trudi, da bi redno prihajala in sledila predavanjem, le manjšina izostaja ali jemlje šolo neresno. Mladinska organizacija bo takl mladini morala posvečati več skrbi, da jo nauči pravilno ceniti skrb naše oblasti za izobrazbo kmečke mladine.

Malomarnost pri čiščenju snega

V radgonskem okraju je zadnji zapadli sneg povzročal velike preglavice, saj ga že desetletja ni bilo toliko kot letos. V samih Radgoni je KLO podzvel potrebne korake za čiščenje, kakor tudi oranje vseh okrajnih in državnih cest. Zelo malomaren odnos so pokazali nekateri KLO pri čiščenju šolskih poslopj in tudi župni uradi pri čiščenju cerkvenih zgradb, kot so bili primeri v Radgoni, Kapeli, Vidmu in Ani. Zaradi malomarnosti posameznikov se je zrušilo več ostrejših kot pri Petru Lorbeku v Zg. Ščavnici, kateremu je sneg zrušil ostrešje gospodarskega poslopja, pa tudi ostrešje gospodarskega poslopja KZD v Benediktu.

Nesreča nikoli ne počiva

Na ledeni cesti je padel Koloman Soš, 70-letni mož iz Kamovec v lendavskem okraju, in si zlomil nogo.

Pri telovadbi v gimnaziji v Murski Soboti je 26. februarja padel na glavo Alojz Štefanec, dijak 6. razreda, in dobil pretres možganov.

Ignacu Stanjku iz Cankove je 26. februarja padel pri delu hlod na hrbenico in mu jo zlomil.

V Ljutomerskem okraju so imeli novo žrtev železnice. Ignac Lovrenčič, fant iz Lukavec, je hotel skočiti na vozečki vlak v Krizevcih pri Ljutomeru. Na stopnici mu je podrslno in je padel pod vlak. Dobil je težke poškodbe po telesu, da je 12 ur po nesreči v bolnici izdihnil.

kalne podružnice državnega posestva Jeruzalem in gasilci iz Selišč. Pohvaliti je treba tudi Veržejčane, ki so letos prvi v okraju priredili pevski koncert.

Mnoga društva dajejo prednost dramskim prireditvam. Na področju glasbe in zborovskega petja ni bilo večjih uspehov. Ljutomerčanom se obeta vsebinsko pester koncert, ki ga bo priredila godba na pihala mestnega društva ob 30-letnici svojega obstoja. Pri organizaciji Novoletne jelke je sodelovalo 15 kulturno-umetniških društev s kakovostnimi prireditvami.

»Krcmarica Mirandolina« na ljutomerskem odru

V četrtek 21. febr. se nam je predstavil kot režiser tov. Miroslav Benčik z Goldonijevo veseligo »Krcmarica Mirandolina«. Osnutek za sceno je naredil sam in to prav zadovoljivo ter praktično. Želeti je le več poglobitve v značaje manjših vlog, ker le tako lahko dosežemo popolnost celotne igre.

Igralski so svoje vloge zelo sproščeno podali tov. Vukovič, Benčik in Ostrc, ne pa tudi v izgovorjavi. V izgovorjavi je bila vzorna Mirandolina (tov. Bezjakova), vendar je želeti, da bi bila deklamatorično prosta, t. j. doživeto govorjena.

Pri nekaterih igralcih so zelo motile obleke. Četudi so izposojene, se s pomožnimi šivi dajo prikrojiti. Vitezu (Benčik) je n. pr. telovnik visel zelo ohlapno na telesu, kar ni dajalo niti najmanj viteškega videza.

Poleg omenjenih malenkostih je igra bila skrbno pripravljena in je za naše kulturno življenje prijeten dogodek. Vsi sodelujoči bi zaslužili več toplega priznanja od gledalcev, kot so ga na premieri.

Nastaja resno vprašanje: s čim se dajo Ljutomerčani še sploh navdušiti in kakšno razvedrilo si želijo, ki bi v sebi imelo vsaj nekaj kulturnega? Na mnoge vplive najbolj povoljno ropotanje čim močnejšega bobna ob spremljanju harmonike, čeprav emerava, in seveda v družbi primerne kapljice (kar pa je sicer redkost, odkar nam jo dobavlja »Slovenija vino«).

Šahisti — odrski igralci

Šahovska sekcija Svetinja — Jeruzalem je 24. februarja uprizorila v Jeruzalemu veseligo »Jurij Tepček«. Za prvi nastop igralcev — lahko ocenimo — je igra uspela še dokaj zadovoljivo in sicer po zaslugi režiserske učiteljice Sumakove in Stamparjeve, pa tudi po zaslugi samih igralcev, ki so vložili mnogo truda. Vendar bo v prihodnje treba bolj paziti na povezanost med igralci in tudi vloge razdeliti igralcem primerno. To bo v prihodnje lažje, ker so sedaj že spoznali sposobnosti posameznih igralcev. Čisti dohodek od igre bo šahovska sekcija uporabila za nabavo raznih šahovskih potrebščin.

Gospodinjstvo in kultura

KUD Martjanci je priredil gospodinj-ski tečaj, ki je 23. februarja imel svoj kulturni zaključek. Priredil je enodejansko »Vrnitev«, katero je mladina zelo dobro podala. Poleg deklamacije je nastopila tudi tamošnja folklorna skupina, žal samo dekleta. Če mladina hoče, res nekaj napravi; zato v prihodnje želimo še več.

Iz predala sodnika za prekrške...

Nekateri državljani si iz brezbriznosti niso marali preskrbeti osebno izkaznico. Takšen brezbriznež je bil Janko Juršnik iz Trotkove, pa tudi Milka Zakrajšek doma iz Bančeve, okraj Grosuplje, ki je že dalje časa bivala v Stogovcih brez vkaršnega dovoljenja, ter Ljubica Kranj, doma iz Skakovec v karlovaškem okraju LR Hrvatska, ki ni imela dovoljenja za bivanje na področju radgonskega okraja. Vsi navedeni so bili kaznovani pri sodniku za prekrške v Radgoni z občutno denarno kaznijo.

Množični razmah strelstva v lendavskem okraju

Strelske organizacije lendavskega okraja so lani pomnožile število svojih članov na 800 aktivnih strelcev. V okraju deluje 32 strelskih dručin in dve pionirski strelski skupini s 40 strelici. Polovica članov je mladincev; med njimi je tudi 42 deklet. Družine so preskrbljene z orožjem in municijo, vendar jim primanjkuje municije za malokalibrske puške, katerih se zelo rada poslužujejo dekleta. V strelskih organizacijah se pripravljajo mladinci na vojaško službo in spoznavajo orožje, ki ga bodo nosili v Armadi. Uvidevši, da je strelstvo važen člen v izvenarmadni vzgoji, so tudi rezervni oficirji pokazali razumevanje; 14 oficirjev pomaga v družinah, mnogi so prizadevni voditelji strelcev in uspešno prenašajo izkušnje na mlade ljudi.

Večina strelskih dručin ima urejena strelišča. Lani so strelci lendavskega okraja tekmovali v čast 10. obletnice naše ljudske Armade. Na podeželju je bilo več družinskih in meddružinskih tekmovanj. V okrajnem izbirnem tekmovanju sta zasedla prvo in drugo mesto Jože Tivadar iz Velike Polane (30 nabojev, 160 krogov od 360 možnih) in Matija Horvat iz Hotize (30 do 120). V meddružinskem tekmovanju sta bili najboljši družini iz Velike Polane in Centibe. Polančani so pridobili za strelstvo 57 članov in 16 pionirjev. Vzorno urejeno strelišče, je njihovo ogledalo. Na obsejnem področju pomagajo strel-

Planinsko društvo v Murski Soboti priredi 15. marca

planinski ples

v restavraciji »Zvezda« v Murski Soboti. Dostojne maske in planinske obleke zaželeno. — Volitev najlepše planinke, godba, ples, bar, jedila in pijača. — Vabljeni člani in vsi prijatelji prirode!

Odbor

MALI OGLASI

PODPISANA Aleksander Oček, 37, in Aleksander Temlin, 45, oba iz Kuštanovec, preklicujeta vse žaljivke, ki sva jih govorila na dan volitev Osvobodilne fronte o tov. Janezu Rituperju, poverjeniku, za finance. Preklicujeta najne lažne izjave ter se mu zahvaljujeta, da je odstopil od tožbe.

PISALNI STROJ »Erika«, kovček, prodan. — Naslov v upravnj listu.

SINGERJEV SIVALNI STROJ, kot nov, pogrezljiv, prodam. — Naslov v upravnj listu.

IZGUBLJENO DELAVSKO KNJIZICO Štev. 1242164, na ime Alojz Potočnik, Dolnji Slaveči — Vadarci, razveljavljam.

PRODAM STANOVANJSKO POSLOPJE, dolgo 12 m, široko 5 m, v dobrem stanju. — Ludvik Kučan, Križevci 98 v Prekmurju.

OBVESTILO

V jeseni 1946. neugotovljenega meseca je bilo neke noči v vasi Rakičan odvzeto neznanemu moškemu moško drokolo ter ena črna boks koža in denarnica z nekaj gotovine. Oškodovani se naj takoj zglašijo na Poverjeništvu za notranje zadeve, Murska Sobota, št. 8.

Besede naših bralcev

V Krizevcih so ustanovili moški pevski zbor

Vsa leta po vojni nismo imeli v Krizevcih pravega pevskega zbora. Včasih je nastopil kakšen zbor, pa je bolj priložnostno na kaki proslavi. Krizevci so razmeroma velika vas; brez dvoma, da je zato tudi precej pevcev. Da bi ti pevci lahko nekje skupaj nastopali in tudi se vadili, smo na predlog tajnice prosvetnega društva ustanovili 16. decembra moški pevski zbor in se že takrat zedinili, da bomo s prvim nastopom poskusili na Silvestrovo.

Učiteljica iz gimnazije, ki zbor vodi, je pokazala mnogo volje in nas kljub pomanjkanju pravega glasbila — imamo samo harmoniko — naučila tri pesmi. To je bil naš prvi, krstni nastop. Ljudje so bili presenečeni ob tako nenadnem nastopu in nam s svojim odobravanjem vili še več poguma. Zbor je bilo treba postaviti na trdnije noge. To je tudi uspelo. Na vaje prihaja 16 do 20 ljudi. Vaje so dvakrat tedensko, včasih tudi trikrat.

Drugi javni nastop smo imeli na Prešernovi proslavi. Zapeli smo nekaj Prešernovih in dalmatinsko narodno. Tako smo že dvakrat javno nastopili in dokazali, da se pri nas pevski zbor lahko tudi obdrži. Povezali smo se s tov. Zacherlovo v Ljutomeru. Obljubila nam je pomoč pri vajah za okrajni pevski festival, posvečen Adamiču, ki bo v

Ponovno so izvolili stari odbor

Kmečka delovna zadruga »Novi svet« v Tešanovcih je 16. februarja imela redni letni občni zbor. Predsednik zadruge Stefan Sambt je podal izčrpno poročilo o uspehih in napakah zadruge v lanskem letu; brez prikrievanja je orisal resnično stanje in zaviračem razvoja zadruge povedal v obraz, kaj mislijo o njih pošteni zadrudniki. Če ne bi bilo zaviračev in razbijalcev, bi njihova zadruga lahko bila vzor vsem zadrugam v okraju, tako močno gospodarsko osnovo ima.

Volitve za novi zadrudni upravni odbor so bile izvedene zelo demokratično. Kljub temu so si ponovno izvolili starega predsednika zadruge Sambta in celotni stari odbor, kar je najboljši dokaz, da je odbor svoje naloge dobro opravljal in da so pošteni zadrudniki z njim zadovoljni, obsojajo pa vse »lažizadrudnike«, in špekulante v zadrugi.

Letošnji občni zbor je bil dobro pripravljen, bolje od vseh prejšnjih. Zadrudniki so si ob zaključku zbora začrtali bodoče delo, v katerem so kot najvažnejše navedli: Uvedli bodo gospodarski račun, razdelili zadrudnike na skupine in jim dodelili za delo določene površine zemlje. Uredili bodo stanje živine na obišnicah; zadrudniki, ki imajo teleta, jih bodo prodali zadrugi. Namestili bodo knjigovodjo, ki bo vodil knjigovodstvo v KZ in KDZ, kar bo zmanjšalo izdatke, kljub temu pa bo knjigovodstvo urejeno. Vsak zadrudnik mora delati po sklepih in navodilih upravnega in nadzornega odbora, ker le tako bo možno odpraviti samovoljno posameznikov.

Sklepe so sprejeli soglasno. Ti zajemajo najvažnejše naloge v prihodnjih mesecih. Gotovo pa bo poleg navedenih nalog treba misliti še na druge, ki v sklepih niso omenjene.

maju. Potrudili se bomo naučiti še več pesmi, da bi v letošnji sezoni lahko gostovali v kakem manjšem kraju; saj je petje na Murskem polju zelo priljubljeno. Težave imamo samo zaradi glasbila. Na šoli je sicer klavir, ki pa je neuporaben. Pred kratkim smo dobili harmonijo iz Koga, a ga bo treba še popraviti. Zbor pa bo lahko uspeval le z dobrim glasbilo.

Zbor šteje 22 aktivnih članov. Pri izbiri glasov smo upoštevali pevce, ki so že poprej peli kje v zboru, oziroma zbrali smo dobre glasove. Tako imamo poleg starih tudi mlajše pevce. V zboru sodeluje tudi učiteljstvo.

V zadnjem času so padli razni neupravičeni očitki na račun zbora. Naj omenimo le to, da smo pri izbiri pesmi zelo strogi, da ne more biti govora o idejni zgrešenosti, da so pevci zelo poirtvovalni in da imamo najboljšo voljo postaviti tradicijo zbora, Krizevčanom ni okoliškim vsem pa včasih prijetno razvedrilo.

Podjetni Runčani

V letošnji snežni zimi ima mladina, pa tudi starejši, več časa kot navadno. To se pozna povsod in se odraža tudi pri delu društev. Tudi pri nas na Runču je tako. Če prideš zvečer v našo šolo, se boš lahko prepračil, da naša mladina dela. Najprej boš našel igralno skupino, ki se vadi za igro. Potlej boš našel na tečajnike PLZ. Za kako uro pozneje pa spet najdeš naše mlade šahiste itd. Ne mine večer, da se ne bi mladina kakor tudi starejši, vadili pri enem ali drugem delu.

Protiletalska zaščita bo kmalu začela z drugim tečajem, ker bodo prvega zaključili.

Igralska skupina je že na predpustno nedeljo pokazala svoj prvi uspeh. Nastopila je z dvema enodejanskama in sicer: »Balada o birokratu, ki ni mogel umreti« in »Nezakonsko dete«. Obe igri sta vzbudili med ljudstvom obilo zadovoljstva. Medtem pa se je igralska skupina že lotila nove naloge, v kratkem bodo uprizorili drugo igro.

Vendar je pri našem društvu nekaj narobe. Zopet se je pokazal razkol med Runčani in Zvabčani, kar pa ni prav. Morali bi se zavediti, da je le v skupnosti moč in ne poslušati takih, ki ta razkol poglabljajo. Če pa bi hoteli biti sami, bi to morali povedati na občnem zboru. Kajti tako njihovo početje le zavira uspešno delo in niti najmanj ne koristi enim niti drugim.

Zadrudnik in njegova drva

Alojz Kosi iz Strezetine je kot dober zadrudnik vse leto pridno delal v KOZ Ivanjkovci. Z nastopom zime pa je ostal brez listja za steljo in drv, čeprav je pravočasno prošil brigadirja, da bi mu dal vozniaka. Ta pa mu je vedno odgovarjal, da mu sedaj ne more dati nobenega vozniaka. Sedaj, ko je zapadlo toliko snega, pa si mora Kosi na rami nositi drva iz pol ure oddaljenega gozda.

S solzami v očeh mi je sam to pripovedoval in me je vprašal, če je to pravica. Ali si vse leto res ni toliko zaslužil, da bi mu pripeljali drva? Ali mu niso hoteli? Brez dvoma velja to zadnje, kar je slabo spričevalo za zadrudno vodstvo. Zato ni čudno, če Kosi obsoja tako vodstvo.

Pokazali so pravi obraz

Večini naših mlajših zadrug, ki so bile ustanovljene po letu 1948, letos poteka h koncu prva triletna doba. Če odkrito pogledamo nazaj, ni mogoče trditi, da zadruge — vsaj velika večina — v tem revolucionarnem obdobju niso dosegle uspehov. Ti se najlepše odražajo na letošnjih zaključnih zborih, na katerih so tudi zadruge v soboškem okraju dosegle trdno finančno stanje, kar omogoča poštno nagrado za trud zadrugnikov.

Seveda, kjer se je slabše gospodarilo, kjer so med letom večkrat pozabljali na zadruga pravila in kjer so imeli besede le poedinci, danes zaključni računi povzročajo več skrbi. Tako se n. pr. v Krplivniku, Hodošu, Sebeborcih sprašujejo, kako dvigniti storilni dan, da ne bo zamere? Pri tem pa neradi brskajo po starih računih, ki marsikatero neljubo obremenjujejo. V Hodošu so si zadrugniki pridno vsipovali delovne dneve, ne da bi v jeseni izkazali uspeh svojega dela. Kakšne sorte gospodarstva so imeli v Krplivniku pa smo že tako večkrat omenili v časopisu.

Pravo nasprotje pa so zadruge Kramarovič, Puconci in še nekatere. V Kramarovičih so obračunavali storilni dan sicer nekoliko nižje kot v Puconcih, zato pa so dosegli neprimerno večje uspehe pri gradnji objektov in organizaciji dela. Če se spomnimo na gradnjo novih hlevov, svinjakov, kuruznjakov in drugih gospodarskih objektov, ki so jih zgradili zadrugniki v Kramarovičih, lahko trdimo, da je to veliko delo. V Puconcih pa so dvignili plačilo zadrugnikov z živahno obrtniško dejavnostjo. Zadruga mesnica, gostilna in ostale delavnice so imele nekaj manj kot pol milijona dohodkov. Letos, ko se zadruge postavljajo na svoj lasten gospodarski račun, je še posebej važno, da tudi v ostalih zadrugah začno tipati za drugimi dejavnostmi.

Ti navedeni uspehi nam dajejo trdno vero v naše zadrugništvo

Zadruge pa imajo ob nenehni pomoči ljudske oblasti tudi vse objektivne pogoje, da letos končno prenehajo s starim načinom gospodarjenja ter dajo prednost mehanizaciji, napredni živinoreji itd. In sedaj, ko je uspeh že tako rekoč na dlani, se je v nekaterih soboških zadrugah znašla peščica ljudi, ki trdijo, da »zadrugništvo pri nas ob takih pogojih ne gre« itd. Ta peščica ljudi je celo vložila, kot znak protesta proti temu »slabemu gospodarstvu«, izstopne izjave, pri čemer se je zmedlo tudi nekaj poštenih zadrugnikov. To pa je tudi vse! Z drugo besedo, voda ni pritekla na mlin, kakor so to pričakovali poedinci nasprotniki zadrug, temveč v nasprotno smer. S svojimi »izjavami jim namreč ni uspelo »korporativno« pritegniti tudi ostale zadrugnike, temveč so ostali osamljeni. Se več, pred ljudsko oblastjo in pred vsemi napredno mislečimi zadrugniki — takih je tudi v naših zadrugah mnogo — so pokazali svoj pravi obraz.

Zanimivo je, da se je ta neznačna peščica bivših gruntarjev dvignila le v organizacijsko najšibkejših zadrugah. Pa da jim je ta leta šlo slabo? Kaj šel gospodariti so po svoje, pri posravljanju pridelkov pa je v neredkih primerih prišlo celo do znanega pregovora »prej prideš — prej melješ« pri čemer so ostali oskodovali le delavni zadrugniki brez zemlje.

Zakaj torej nezadovoljstvo?

Če odgovorimo naravnost, prihaja v zadruge letos čas, ki bo z novim gospodarskim računom temeljito izpovedal temelje vsem tistim, ki so ta leta spretno izkoriščali pomanjkljivo evidenco ter gospodarili tako, kot se je njim zahotelo. In danes, ko v zadrugah končno nastaja čas, ki bo že v osnovi preprečeval vsako izkoriščanje človeka po človeku, naenkrat taki »odločni ukrepi« pri tem se sklicujejo celo na zadruga pravila,

ne da bi pomislili, da se ravno teh vsa tri leta oni niso držali, v poedinih primerih pa celo teptali zadruga demokracijo.

No, pa pogledimo za kakšne ljudi pravzaprav gre. V Sebeborcih se je prvi »odločil« bivši gruntar in gostilničar Dionizij Luthar. Vsa leta vodi zadruga gostilno, katero uravnava s spretno roko bivšega gostilničarja. To pa tem laže, ker zadruge zadnje čase sploh ni na tekočem s knjigovodstvom, še manj, da bi redno vršila kontrolo nad svojimi obrati. Kako je obračunal z zadrugo dobiček preteklega gospodarskega leta, je razvidno že po tem, da je v blagajni izkazal kot čist dobiček za jestvine tekmo 10 mesecev 2000 din. Po stopnjah Dionizija Lutharja je šel tudi sosed Aleksander Luthar, ki si izmišlja bajko o »nekem dobrem tovarišu« — kdo bi to bil ni povedal —, ki mu je baje svetoval, da je treba pred izstopom hitro odprodati vloženo mlatinico. Če bi šli po vrsti, bi lahko našel še nekaj takih primerov, ki jasno dokazujejo, da tu ne gre za zadruga demokracijo, temveč preprosto za špekulacijo.

Da je tudi v Sebeborcih zdrava miselnost med vaščani, kaže primer, ko se je pred časom prijavilo nekaj zasebnih gospodarstev za vstop v zadrugo. Z koncentracijo živine in uvedbo organizacije dela po gospodarskem računu, imajo zadrugniki v Sebeborcih vse možnosti, da začno pravilno in smotrno gospodariti.

V Moravcih so vložili nekaj izstopnih izjav »bivših gruntarjev«, ki jih je pred nedavnim oblat temeljito »priškrnila« z davčno odmero. To pa povsem upravičeno! Poedinci so namreč ves čas gospodarili vsak zase, javno odprodajali živino in pridreke, ne da bi se zmenili, da so nekje nad njimi tudi zadruga pravila — na te se danes sicer sklicujejo — in da je treba pred zadrugniki polagati obračun svojega poslovanja. Kljub možnostim, da bi uredili prostore

preprostega razloga, ker se je na ta način omogočala evidenca nad mlečnostjo itd. Ali pa bivši gruntar Kuhar iz Tešanovca! Ze na prvi pogled tudi z njegovo izjavo o izstopu ni vse v redu. Z njim so namreč podali izstopne izjave tudi člani njegove družine. Nerazumljivo pa je, da se je le tem »solidarna s svojim gospodarjem« pridružila tudi njegova služkinja »na papirju registrirana zadrugnica« Olga Hari. Olga je delala v zadrugi kot vsi drugi — zaslužek pa je seveda za vso družino prejel »oče« Kuhar, ki je Harijevo baje odločila da gre z njim!

Tovariš Kuhar, tu ste se temeljito zmotili, da vam bo ljudska oblast, predvsem pa vsi poštene zadrugniki kaj takega verjeli?! Kdo vam je dal moralno pravico, da vplivate na zadrugništvo Harijevo? Ali naj kdo verjame, da bo človek, ki je bil nekoč »kot hlapec« izkoriščan od svojih gospodarjev, sedaj na enkrat obrnil hrbet skupnosti, katera mu nudi svobodo in človeka dostojno življenje? Ne, nikakor ne! Menda ni treba poudarjati, da ima naše zadrugništvo le eno samo pot napred. Važno pa je, da ta pot prinaša srečnejši jutrišnji dan za naše podeželje, zato od te poti ne bomo odstopili. Ali mislijo taki, kot so peščica Lutharjev in Kuharjev ter njim enaki, da bo naše ljudstvo odstopilo od svojih navedenih? Ne! To bi pomenilo povratek na staro življenje malih in velikih, izkoriščevalcev in izkoriščanih!

To pa se ne bo nikoli več povrnilo. Naše ljudstvo je dalo preveč žrtev med ljudsko revolucijo za to, kar danes gradimo, da bi se dalo vplivati od kogar koli. Kolo zgodovine gre naprej, samo naprej in zgodovina bo zapisala z zlatimi črkami uspehe in polet našega ljudstva. In v tem velikem poletu se naj strnejo vsi naši napori za nadaljnjo razširitev in krepitev našega zadrugništva.

1700 novih članov v šestih mesecih

Čeprav je organizacija Rdečega križa dobrodelna, človečanska in humana, je lani v lendavskem okraju močno šepala. Preobrat na bolje je nastal že po junijski skupščini, ko so se zastopniki s podeželja odločili, da bodo pridobili v svoje vrste kar največ simpatizerjev te človekoljubne organizacije.

Danes, po 6 mesecih, so lahko ugotovili porast članstva za 1700 kmečkih ljudi, ki so tudi s članarino na čistini V Kobilju so pridobili 75 novih članov, v V. Polani so ustanovili novo organizacijo z 98 člani, v D. Bistrici s 100 člani, v Dolgovaških gorah z 88 člani itd. Zdravstveni delavci so se lani potrudili in usposobili v tečajih za prvo pomoč 185 članov za vaške bolničarje. Omarice za prvo pomoč imajo v vseh večjih krajih. Hranijo jih izkušeni bolničarji, ki so vedno pri roki, če je treba komu pomagati. Mnogo je primerov, da so z večšo roko prihranili ponosrečencem mnogo bolečin in jih po najkrajši poti poslali v bližnjo ambulanto. Dva bolničarja sta lani odšla z vso opremo na progo Doboj-Banja Luka. V Lendavi so bili lani kar trije tečaji za prvo pomoč; dokajšnjo udeležbo pa so zabeležili tudi v Hotizi, Črenšovcih in v Dobrovniku. Večina tečajnikov je prestala preizkušnjo pred zdravniško komisijo s prav dobrim in odličnim uspehom, kar dokazuje, da so tečaji tudi v vzgojnem pogledu dosegli svoj namen. V Lendavi so udeleženci tečaja prestali izkušnjo z odličnimi ocenami.

V pomladke Rdečega križa je včlanjenih 3265 pionirjev, ki pridno zbirajo dinarske novčiče za svojo organizacijo. Po vseh osnovnih šolah delujejo higijenski krožki z namenom, da navadijo malčke na čistočo, lepo obnašanje in splošno higieno. Krožke vodijo marljivi pionirji. Od časa do časa imajo tu-

di predavanja za pomladkarje. Tako se pionirji vzgajajo v mlade higienike — bodoče bolničarje. Čistoča šolskih prostorov in dvorišč, je najlepše spretilo podjetnosti krožka v pionirskem odredu.

V preteklem letu je bilo več vzajemnih akcij članov Rdečega križa s sorodno organizacijo protiletalske zaštite. Na dveh manevrih v Lendavi, pri nočnem napadu na V. Polano in manevru v Dobrovniku je sodelovalo nad 200 članov. Pri teh vajah je prišla do izraza vojna pripravljenost članov in večšina bolničarjev, ki so tokrat praktično pokazali svojo okretnost v reševanju ponesrečenih oseb, negi ranjenecov ali pa pri namučanju inventarja in strokovnem delu v zasilnih ambulantah. Takšno oceno so jim priznali voditelji manevrov.

Do nedavnega so se Lendavčani lahko sramovali pred podežljskimi organizacijami, ki so jih daleč nadkriljevale. Pretekli teden pa se je z delovnimi članji izpopolnjen mestni odbor lotil dela med članstvom. Kmalu se bodo zbrali na obnem zboru. Kakor v Lendavi, tako tudi na podeželju premalo pomagajo organizacijam Rdečega križa množične organizacije. Ponekod celo podcenjujejo članstvo v tej organizaciji. Za večje organizacijske uspehe pa je potrebna tudi večja odgovornost v okrajnem odboru RK, kjer se posamezniki zanašajo na plačanega tajnika, ne da bi sami kaj storili za omnožitev in izboljšanje razmer v osnovnih organizacijah Rdečega križa na podeželju. -ok.

V Moravcih so uspešno zaključili kuharski tečaj

15. februarja so v Moravcih zaključili kuharski tečaj, ki ga je organiziral KUD »Novi svet« iz Tešanovca. Tečaja so se udeležile mladinke iz Tešanovca in Moravec. Na zaključku so prišli predstavniki OOLPS in ljudske oblasti. Ob tej priliki so mladinke obljubile, da se bodo še nadalje izobraževale na predavanjih, ki jih bo za njih priredil KUD. Vsekakor si za izvedbo tečaja zaslužijo pohvalo tudi žene iz Moravec, ki so podprle želje svojih hčera po izobrazbi. Prav tako je tečaj pomagal KLO Moravci. Tečajnice smo ujeli tudi na sliki.

Napravimo red v našem lokalnem gostinstvu

Naše gostinstvo je doseglo v zadnjih letih brez dvoma take uspehe, ki se jih ne da oporekati. Tu se je treba ozreti na vlogo naših večjih turističnih obratov, katere iz leta v leto obiskuje vse več turistov iz zamejstva. Te uspehe pa je videti tudi v manjših mestih — n. pr. v soboškem okraju, kjer so gostilne vse kaj drugega kot pa pred leti. Med drugim ponujajo gostilne večjo izbiro jedil pa tudi pijač. S sprostitvijo trgovine in odkupov so se gostilne kaj hitro otresle toge planske razdelitve in dodeljevanja kontingentov ter si biago samoiniciativno nabavljajo, kjer je ugodnejša cena.

Priznati pa je treba, da se še najdejo poedinci, ki imajo za »socialističnim gostinstvom« še svoje zasebne namene. Ob znižanju letošnjih cen vinskega pridelka so se te možnosti še posebej povečale — gostilne namreč izkazujejo večji promet, pri čemer se da laže »krstiti« vino na račun iz vinjenih gostov. Da takšne trditve niso privlečene za lase, kaže nedavna kontrola gostinskih obratov, ob kateri prilikih je trgovinska in sanitarna inspekcija odkrila večje nepravilnosti in zlorabe poedinih gostilničarjev.

Tako se je n. pr. v zadrugi gostilni v Hodošu, katero vodi Skaličeva, ugotovilo, da v gostilni točijo hibridna vina ali po domače »šmarnico«, kateri pa še povrh dolivajo vodo. To se namreč sklepa iz točne izmeritve vina v točilnici in v sodih. V gostilni je imelo vino namreč le 7,9 stopinj alkohola, v kleti pa 10,1, kar pomeni razliko 2 odst. V sosednji gostilni pri kolodvoru sicer ni bilo pri kontroli alkohola večjih razlik, zato pa je tem večji nered v gostilni, ki bo na vsakem koraku. V pivski sobi leže steklenice, neumiti kozarci, pa tudi gostinska tla niso dovolj osnažena. Tu bo potrebno energičnih ukrepov, da se izboljša sedanje stanje — to narekuje že ljudsko zdravje.

Gostilničarka Baligačeva v Gornji Lendavi toči na račun zlahtnega vina malovredno šmarnico, ki vsebuje le 5,7 alkoholne stopnje. Kot nadaljnji primer nepoštenega poslovanja so organi inspekcije odkrili v krajevni gostilni v Beltincih. Poslovodja Rituper je moral

sprejeti »goste inspekcije« ravno na semani dan, ko se je drugače najbolj zaslužilo. Na kakšne vrste dobiček je Rituper računal, pove dejstvo, da je k vinu prilival celo do ene tretjine vode. Vino je namreč na mizah gostov merilo po točni izmerjavi le 7,6 odst. alkoholne stopnje, v kleti pa 10,6 odst. To pa ga ni motilo, da je prodajal mešanico po isti ceni, kot je bila določena navedene stopnje v kleti. Ker se je poslovodja Rituper je enkrat zapletel v podobno mrežo, bo po vsej verjetnosti za ta svoj »podvig« prejel primerno plačilo.

Soboške gostilne so v glavnem prodajale za nekaj din po višjih cenah vina, kakor so bili to upravičeni z oziranjem na točno določitev cene vina. Pri tem se izgovarjajo, da je razlika — ki je sicer majhna — obstajala že ob nakupu vina od »Vino« podjetja Ptuj. Graje pa je vreden primer poslovodje v mestnem bifetu, ki je nabavil vino po višji ceni, kakor velja za navedeno sorto in maligansko stopnjo vina. Inspekciji je izjavil, da ga zaradi zaloge vina ne skrbi, ker bo »prišel čas«, ko bo vino šlo kot med. Takšno mnenje pa je vsekakor zgrešeno ter škodljivo sedanji stabilizacija cen — s spretnim manevriranjem in nadplačillom ti poedinci namreč povzročajo med proizvajalci nezaupanje in vero v špekulacijo.

Ze dosedanji primeri kažejo, da bodo v bodoče OLO pa tudi KLO morali bolj paziti na razvijajoče se gostinstvo. Tu se je treba ozreti na kup novih proslincev, ki prosijo za dovoljenje gostinskih obratov soc. zakupa. Med temi je gotovo nekaj takih, ki vidijo tudi v novi državi gostinstvo le kot »svetočino obrt«, od katere imajo koristi posamezniki. S to staro in socializmu tujo tendenco pa smo že mi davno prenehali. Od našega gostinstva upravičeno zahtevamo, da prispeva svoj delež v nadaljnji krepitevi našega socialističnega gospodarstva. --

GRICKI VANC:

BRATOVA KRI

»Od same ljubezni nisi sit.« mu je pomagal Martin. »Zraven je treba še kaj drugega, predvsem pa denarja...«
»Tako je. Zaradi tega pa ne kaže zanemarjati Anico. Ni slab plen za takega ribiča, kot si ti,« mu je pritrjeval stric.

IX.

Zvečer se je pri Sršenovih oglašil Čukov Martin. Prišel je takoj, ko se je stemnilo, da ne bo hodil po temi. Gospodarja je našel na dvorišču, kjer je opazoval zvezde in ugibal, kakšno bo vreme. Sršen kljub prisiljenemu smehu ni mogel prikriti slabe volje. Zato ga je Martin vprašal, še predno sta vstopila v hišo:

»Ali je Anica že zdrava?«
»Zaradi mraza je bolje, če ne gre takoj iz postelje,« je odgovoril Sršen počasi in ga povabil v prednjo sobo. Spotoma je dostavil: »Upam, da bo bolezan kmalu minila, če ne bo vmes prišlo kaj drugega.«
»Kaj bi moglo priti?« je bil Martin radoveden.
»Gotovo si že slišal za Korenčkovega Jožeta,« je rekel Sršen in ga pogledal po strani, ko sta pravkar vstopila v sobo.
»Ni to Aničin fant?« je vprašal Martin in ga nezaupno pogledal.

»Pravijo, da je bil; toda brez moje vednosti,« je odgovoril Sršen, nakar je zavladal kratek molk. Oba sta iskala besed, kaj naj bi o tem fantu govorila.
»In kaj je sedaj z njim?« je naposled vprašal Martin.
»Vrnil se je,« je povedal Sršen kratko.
»Vrnil?« je vžgalo Martina. »Ali je Anica zato bolna?«
»Ne,« je odgovoril Sršen prepričljivo.
»Anica gotovo še ne ve, da se je vrnil.«
»Mislite?« je vprašal Martin nestrpno.
»Da; sinoči ni mogla zvedeti, ker ni govorila z nikomer.«
»Pa takrat, ko je bila zunaj?«
»Mati pravi, da ni bila zunaj, da je ves čas bila v zadnji sobi.«
»Kaj pa sedaj reče Anica za Korenčka,« je vprašal Martin, čeprav bi si na to vprašanje lahko odgovoril sam, če bi se le spomnil sinočnih njenih besed.

»Nič ne reče, ker ji še nismo povedali; drugje pa tudi ni mogla zvedeti, ker ni hodila nikamor.«
»Kaj pa boste storili vi?« je vprašal Martin prebrisano.
»Prej bi vprašal, kaj boš storil ti, mu je enako prebrisano rekel Sršen, da mu ni bilo treba odgovoriti. Pri tem ga je ostro motril.
»Mislim, da velja, kakor smo se sinoči zmenili.«
»Prav. Le previden bodi, ko boš govoril z njo! O Korenčku ji ne reci nič, ker bi takrat bilo morda še huje,« ga je svaril.

»Ne skrbite. Bom že previden, ker ne dovolim, da bi kakšen Korenček povzročal sramoto vam in meni. Takim potepuhom, ki se morajo potepati po svetu s trebuhom za kruhom, se ne puštvaja; kajne, da ne?«

»Kdor me še ne pozna, me bo že spoznal,« se je bahal Sršen. »Torej sva se zmenila; ostalo pa se poskušaj domeniti z Anico.«
Anica je bila prav tako nedostopna kot prejšnjo noč. Tudi v očetovi navzočnosti je dajala le nejasne in dvomljive odgovore. Martina ni upala tako zavrniti kot takrat, ko sta bila sama. Zato je govorila malo, prisiljeno in tožila, da jo boli glava.

Oče in Martin nista bila z njo zadovoljna. Vendar se zaradi previdnosti nista upala pred njo razburjati. Ne smeta ji izdati, da se je Korenčkov Jože vrnil. Drugače pa ji nista mogla očitati, da se bolna le dela, čeprav se je ta pomislek vsiljeval obema.
Mati je molče opravljala svoje delo in le večkrat po strani pogledala Anico. V sobi je ves čas Martinovega obiska prevladovala mučna mora. Te ni mogel pregnati noben, čeprav so si še tako prizadevali.

Pozneje sta se Sršen in Čuk še sama posvetovala in to posvetovanje seveda zalila tudi z vinom. Kljub vsemu ugibanju pa nista mogla najti nobenega drugega izhoda kot počakati, da Anica ozdravi; če bi se njena bolezen le predolgo vlekla, pa poklicati zdravnika. Posebno pa bo treba še paziti, da Anica ne pride v stik s Korenčkovim Jožetom.
Pozno ponoči se je Čukov Martin poslovil. Gospodar ga je spremljal do večnega praga. Še predno pa je zaprl

vrata, je Martin, ko je stopil z dvorišča na cesto, vprašal:
»Kdo si in kaj želiš?«
Namesto odgovora so se slišali udarci in ropotanje kot v hudem tepežu, vmes pa Martinovo vpitje:

»Kaj ste znoreli...«
»Le nazaj, Martin!« je zavpil Sršen s praga. Hotel je steči na cesto, pa se mu ni zdelo varno; zato je stekel v hišo po lovsko puško. Medtem se je tepež oddaljeval. Sršen se je razburjal. Ali Martin ni mogel ali ni hotel nazaj? Gotovo so mu zastavili pot, zato se je umikal, kamor mu je bilo laže.
»Hudiči fantovski! Prokleti pobalini!« je rekel Sršen in v jezi ustrelil v zrak.
»To je pripravil ta Korenčkov potepuh... Ali mu bom zdaj zagodel! V zapor mora priti in ovira za poroko bo odstranjena...« Čez čas se je zasmeljal: »Prav, da si tako neumen, ti potepuh in pretepač! To te bo drago stalo!«

Na mah ga je minila slaba volja. Z dovoljenjem je odšel v hišo in ugibal, kako bo drugo jutro zadevščino prijavił orožnikom. Bil pa je redkobeseden, da je žena komaj izvedela, kdo je streljal in zakaj. Obenem ji je zabičal, naj Anici zaenkrat ne pove nič.

X.

Naslednji dan popoldne sta se pri Korenčkovih oglašila orožnika. Vse, razen Jožeta, sta nagnala iz sobe. Nato mu je starejši orožnik naravnost zabrusil:
»Vi ste tisti ptiček, ki ste pripravili sinočni napad na Martina Čuka.«
»Nič nisem pripravil in nič ne vem,« je odgovoril Jože pogumno. Sicer je tudi on imel pred orožniki neprijetne

občutke, kot so jih čutili skoraj vsi vaščani. Orožnikova obdolžitev pa je v njem vžgala iskro odpora in mu sprožila posebni pogum, katerega človek uporabi le v skrajni nevarnosti.

»Kje pa ste bili sinoči?« je orožnik nadaljeval zasiljanje.
»Pri sosedu Jakopiču.«
»Ob katerem času?«
»Zvečer od šestih pa do enajstih.«
»Imate priče?«
»Če rabite, tudi deset.«
»Stari trik,« Orožnika sta se spogledala, nato je nadaljeval: »To vas ne bo rešilo. Imamo dokaze, da ste vi pripravili ta napad. Zato je najpametneje za vas, da se skesate vsled tega dejanja, da bo kazen tem manjša.«

»Kar nisem storil, za tisto se ne bom kesal,« je odgovoril Jože odločno. Takrat so ga minili vsi neprijetni občutki pred orožnikoma; mislil je le, kako naj dokaže svojo nedolžnost. To mu je dajalo pogum, saj se je šlo za njegovo čast.

Orožnik je dvignil roko, hoteč ga udariti. Jože se je spretno umaknil in dejal:

»S silo ne boste nič dosegli. Rajši mi dokažite, če je kje mogoče najti takih dokazov. Ali pa iščite resničnega krivca.«
»Pa vendar ne boste zanikali ljubezenskih odnosov s Sršenovo Ano,« mu je ironično vrgel v obraz orožnik.
»To ni še noben dokaz —.«
»To je zadosten dokaz, da ste imeli vzrok za maščevanje,« ga je prekinil orožnik.

(Nadaljevanje sledi)